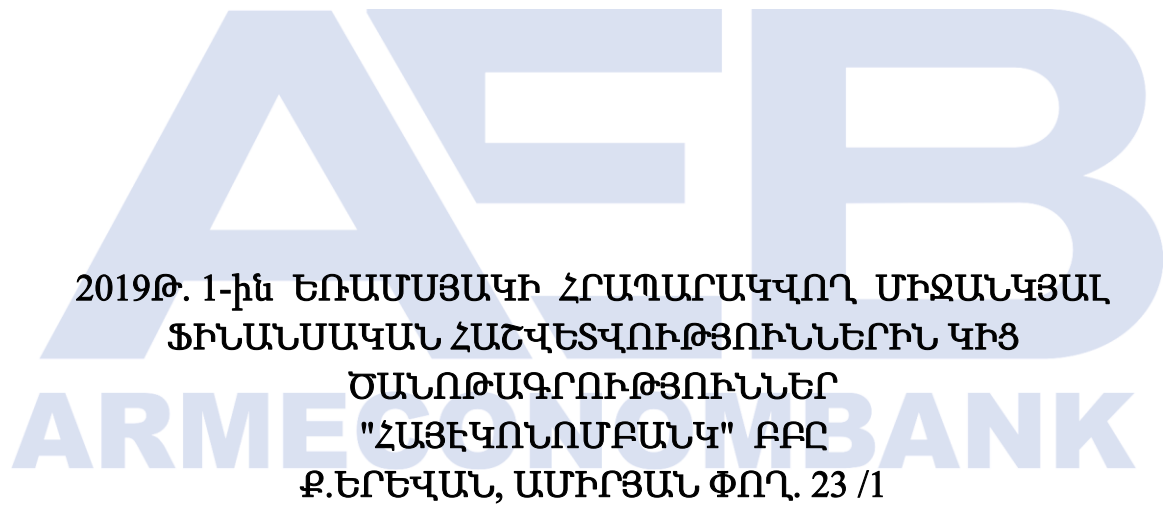

Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007
թվականի հուլիսի 10-ի թիվ 205 Ն
որոշմամբ հաստատված հավելված 5

Ծանոթագրություն 1. "Իրավական դաշտ և կորպորատիվ կառավարում"

Իրավական դաշտ.

"ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ" ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991 թվականին ԽՍՀՄ Բնակարկային հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թթ. "Հայպետարբանկ" ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ. վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերության՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 1 արտոնագրային համարով:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 27 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 22 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում և 1 մասնաճյուղ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Ամիրյան 23/1:

Բանկի հիմնական գործունեությունը.

Հանդիսանալով ունիվերսալ ֆինանսավարկային կառույց՝ "ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ" ԲԲԸ իր հաճախորդներին առաջարկում է բանկային ծառայությունների ընդգրկում փաթեթ: Բանկի ակտիվային գործառնությունների գերակշռող մասը բաժին է ընկնում վարկային գործունեությանը: Բանկը վարկավորում է երկրի տնտեսության համարյա բոլոր ճյուղերը՝ պայմանավորված ներկայացվող ծրագրի ռիսկայնությամբ և հեռանկարով: Բանկն ակտիվ գործունեություն է ծավալել միջազգային վարկավորման ծրագրերով վարկավորման ուղղությամբ: Բանկը տրամադրում է ինչպես առևտրային, այնպես էլ սպառողական, հիփոթեքային վարկեր:

Գործարար միջավայրը

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով և միջազգային տնտեսական ճգնաժամի ազդեցությամբ:

Միջազգային տնտեսական ճգնաժամը հանգեցրեց ՀՀ համախառն ներքին արդյունքի, ինչպես նաև արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ:

Կորպորատիվ կառավարում

Բանկի կառավարման մարմիններն են՝ Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը՝ որպես բանկի կառավարման բարձրագույն մարմին, Բանկի Խորհուրդը, Բանկի Վարչությունը և Գործադիր տնօրենը:

Բանկի խորհրդի կառուցվածքը և կազմը

Բանկի Խորհրդի նախագահ

Ս. Սուքիասյան

Բանկի Խորհրդի անդամներ

Արամ Մելիքյան

Լուիզա Պետրոսյան

Ռուբեն Հայրապետյան

Պեր Ֆիշեր

Բանկի տնօրինության կառուցվածքը և կազմը

Գործադիր տնօրեն Ա. Խաչատրյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ռ. Բադալյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Օ. Զիչյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ա. Առաքելյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ա. Մանրիկյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ա. Փիլոսյան

Գլխավոր հաշվապահ՝ Մ. Պողոսյան

Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ՝ Հ. Ավետիսյան

Իրավաբանական վարչության պետ՝ Վ. Ջհանգիրյան

Բանկի սեփականության կառուցվածքը և բաժնետերերի/մասնակիցների քանակը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում

Բանկի կանոնադրական կապիտալը 31.03.2019թ. դրությամբ կազմում է 25,635,343 հազ. ՀՀ դրամ: Այն ներառում է 1,852,533 սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 10,400 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով և 424,600 արտոնյալ բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 15,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

Նշանակալից մասնակիցներ

Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	28.32%
Սուքիասյան Խաչատուր Ալբերտի	16.29%
Սուքիասյան Էդուարդ Ալբերտի	10.66%
Սուքիասյան Ռոբերտ Ալբերտի	16.86%

Բանկի ղեկավարների վարձատրության քաղաքականությունը

Բանկում ղեկավարների վարձատրության հաստուկ քաղաքականություն չի կիրառվում: Ղեկավար անձանց վարձատրությունը կատարվում է խորհրդի կողմից հաստատված հաստիքացուցակի հիման վրա:

Բանկի արտաքին աուդիտին վճարները

Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձը հաստատվում է Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից՝ Բանկի խորհրդի ներկայացմամբ, իսկ արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի վարձատրության չափը հաստատվում է Բանկի խորհրդի կողմից:

Ծանոթագրություն 2. "Հաշվապահական քաղաքականությունը"

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը և ներկայացումը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում և ներկայացվում են համաձայն ՀՀ օրենսդրության և ենթաօրենսդրական ակտերի՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտերի և վերջինի

պատրաստման և ներկայացման սկզբունքների, ստանդարտների կիրառման ուղեցույցների և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդունված իրավական ակտերի: Ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացվում են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: Ֆինանսական հաշվետվությունների առումով հաշվետու տարի է համարվում հունվարի 1-ից դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ընկած ժամանակահատվածը:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով:

Բանկում ֆինանսական հաշվետվությունները (բացառությամբ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության) պատրաստվում են հաշվեգրման սկզբունքին համապատասխան:

Եկամուտների և ծախսերի հիմնական տեսակների ճանաչումը

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես "տոկոսային եկամուտ" և "տոկոսային ծախս" օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Օվերդրաֆտների, օվերնայթների, վարկային գծերի, թղթակցային հաշիվների, բանկային հաշիվների, ցպահանջ ավանդների դիմաց տոկոսների հաշվեգրումն իրականացվում է գծային եղանակով, եթե Բանկը չի կարող կանխատեսել այդ ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը: Արժեգրկված վարկերի տոկոսների հաշվեգրումը չի դադարեցվում: Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեգրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝ կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Բանկի տույժերի և տուգանքների գծով ստացվելիք գումարները հաշվեգրվում են եկամուտներին յուրաքանչյուր օր: Հաշվեգրվող գումարի չափի հաշվարկման համար հիմք են հանդիսանում համապատասխան պայմանագրերը:

Բանկի կողմից տույժերի և տուգանքների գծով վճարվելիք գումարները ծախս են ճանաչվում յուրաքանչյուր օր՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը:

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Այլ եկամուտներն ու ծախսերը, մասնավորապես՝ վարձավճարները, գովազդային, շենքի պահպանման, տեխնիկական սպասարկման պարտավորությունները, ինչպես նաև

փոխադրամիջոցների օգտագործած վառելիքի ծախսային պարտավորությունները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը կամ նախորդ ժամանակաշրջանի վճարումները: Ընդ որում, ոչ տոկոսային ծախսերի գծով, հաշվեգրումները ամսական մինչև 10,000 դրամ կազմելու դեպքում կատարվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը, իսկ 10,000 դրամից ավելի դեպքում՝ օրական: Բանկը աշխատակիցների արձակուրդային վճարների գծով ծախսերի կուտակումը կատարում է յուրաքանչյուր օր:

Հիմնական միջոցների (այդ թվում՝ ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված), վարձակալված հիմնական միջոցներին ուղղված կապիտալ ներդրումների և ոչ նյութական ակտիվների գծով ամորտիզացիոն հատկացումներն սույն Քաղաքականությամբ սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր օր և ճշգրտվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը: Շահագործումից դուրս հիմնական միջոցների գծով ամորտիզացիոն հատկացումները Բանկի վարչության կողմից սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը:

Շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են հաշվեգրման սկզբունքի համաձայն՝ դրանց հայտարարման պահին:

Արտարժույթային գործառնությունների հաշվառում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերագնահատվում են՝ կիրառելով ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ միջին փոխարժեքը: Արտարժույթային գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես եկամուտ կամ ծախս: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք ներկայացված են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքներով:

Արտարժույթի առքի և վաճառքի փոխարժեքները սահմանվում են հաշվի առնելով ՀՀ միջբանկային շուկայում ձևավորված փոխարժեքների մեծությունը, առաջարկի և պահանջարկի ծավալները ՀՀ տարածքում, այլ գործոններ (շուկայի ուսումնասիրության հիման վրա կատարված կանխատեսումներ, ֆորս-մաժորային պայմաններ և այլն): Արտարժույթի փոխարժեքները սահմանելիս նշված գործոններից բացի, հիմք են ընդունվում նաև տվյալ պահին արտարժույթի միջազգային շուկայում ձևավորված այլ համակարգերում արտացոլված փոխարժեքները:

Հարկային հաշվառում

Շահութահարկի, ավելացված արժեքի հարկի, եկամտային հարկի, անշարժ գույքի հարկի և փոխադրամիջոցների գույքահարկի, պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային վճարումների գծով հաշվառումը տարվում է ՀՀ հարկային օրենսգրքին համապատասխան:

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համաձայն՝ յուրաքանչյուր օրվա համար հաշվեգրվում է շահութահարկի պարտավորությունը հարկային շահույթի նկատմամբ (հաշվի առած "Հարկային օրենսգրքի" համաձայն եկամուտներից չնվազեցվող ծախսերը) և յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրվա դրությամբ այն ճշգրտվում է:

Հետաձգված հարկերը, եթե առկա են այդպիսիք, առաջանում են ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և դրա հարկային բազայի միջև եղած ժամանակավոր տարբերություններից: Ակտիվի կամ պարտավորության հարկային բազան դա գումար է, որը հարկային նպատակներով վերագրվում է այդ ակտիվին կամ պարտավորությանը: Ժամանակավոր տարբերությունների հետևանքով առաջացած հետաձգված հարկային պարտավորությունների գծով, եթե առկա են այդպիսիք, մասհանումները կատարվում են ամբողջությամբ: Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են այն չափով, որքանով որ հավանական է տվյալ ակտիվների իրացումը: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է յուրաքանչյուր եռամսյակի վերջին աշխատանքային օրը:

Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, երբ Բանկը՝

- ունի ճանաչված ընթացիկ հարկային ակտիվների և պարտավորությունների գումարների հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք.
- մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ.
- հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից յուրաքանչյուր ապագա ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում ակնկալվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունների և ակտիվների զգալի գումարների մարում կամ փոխհատուցում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Բանկի կանխիկ դրամական միջոցների փաստացի ներհոսքի (մուտքագրումը) և կամ արտահոսքի (ելքագրումը) ձևակերպումը կատարվում է արժույթների անվանական

արժեքով, Բանկի կողմից ընդունված դրամարկղային գործառնությունները կանոնակարգող կարգով, ինչպես նաև այլ կարգերով և իրավական ակտերով նախատեսված և պատշաճորեն կազմված վճարահաշվարկային փաստաթղթերի հիման վրա:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը կազմվում է ուղղակի մեթոդով:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ կենտրոնական բանկում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Ֆինանսական գործիքներ

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտն ուժի մեջ է մտել 2018թ. հունվարի 1-ին և կիրառելի է այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Բանկը կիրառել է նոր ստանդարտը՝ ճանաչելով անցման կուտակային ազդեցությունը հաշվետու տարվա սկզբի չբաշխված շահույթում և առանց համեմատական տեղեկատվությունը վերահաշվարկելու:

Բանկը ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունն իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր կերպով գնումները կամ վաճառքները հաշվառվում են գործարքի ամսաթվի դրությամբ:

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն բոլոր պարտքային ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն համապատասխանում բացառապես հիմնական գումարի և տոկոսների վճարման չափանիշին, սկզբնական ճանաչման ժամանակ դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող: Բացառապես հիմնական գումարի և տոկոսների վճարման չափանիշին համապատասխանող պարտքային ֆինանսական ակտիվների համար սկզբնական ճանաչման ժամանակ դասակարգումն որոշվում է բիզնես մոդելի հիման վրա, որի համաձայն այդ գործիքները կառավարվում են .

- գործիքները, որոնք պահվում են պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը ստանալու նպատակով, չափվում են ամորտիզացված արժեքով,
- գործիքները, որոնք պահվում են պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը ստանալու և վաճառքի նպատակով, չափվում են իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով,
- այլ նպատակով պահվող գործիքները, ներառյալ առևտրային ֆինանսական ակտիվները, գնահատվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ բաժնային ֆինանսական ակտիվները պետք է դասակարգվեն որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ որոշում է կայացվել, առանց հետագայում վերանայելու իրավունքի, դրանք դասակարգել որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող: Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող բաժնային գործիքներից ողջ իրացված և չիրացված շահույթն ու վնասը, բացառությամբ շահաբաժինների, ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, առանց շահույթում կամ վնասում հետագա վերադասակարգման:

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են, որպես հետագայում

ամորտիզացված արժեքով չափվող՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող դասակարգված ֆինանսական պարտավորությունների:

Այն ակտիվները, որոնք մինչև ստանդարտի ընդունվելը չափվել են իրական արժեքով, ստանդարտի կիրառումից հետո շարունակվել են չափվել իրական արժեքով:

Պարտքային արժեթղթերը, որոնք 31.12.2017թ. դրությամբ դասակարգված են եղել որպես վաճառքի համար մատչելի, ՖՀՄՍ 9-ով կդասակարգվեն իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող, քանի որ Բանկը ակնկալում է ոչ միայն այդ ակտիվները պահել պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքագրելու համար, այլ նաև համեմատաբար հաճախակիորեն իրականացնել էական գումարով վաճառքներ:

Քանի որ վարկերը բավարարել են բացառապես մայր գումարի և տոկոսների վճարման չափանիշին, դրանք նոր ստանդարտի կիրառումից հետո կշարունակվեն չափվել ամորտիզացված արժեքով:

Հետագա չափման հետևանքով առաջացած շահույթ և վնաս.

Ֆինանսական ակտիվներից առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է հետևյալ կերպ.

- իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքի գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, դրանց տոկոսագումարները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է կապիտալում՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, մինչև որ նշված ակտիվն ապաճանաչվում է և այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր կապիտալում, ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունն ապաճանաչվում է կամ արժեզրկվում է, ինչպես նաև ամորտիզացիայի հաշվարկի ընթացքում:

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, կամ որում Բանկը չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը: Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

8.1 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները ներառում են սվոպերը, ֆորվարդները, ֆյուչերսները, օպցիոնները: Ածանցյալ գործիքների սկզբնական ճանաչումն իրականացվում է ածանցյալ պայմանագրի կնքման օրը գործող իրական արժեքով: Հետագայում ածանցյալ գործիքները վերաչափվում են իրական արժեքով: Բոլոր ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ՝ դրական իրական արժեքի դեպքում, և որպես պարտավորություն՝ բացասական իրական արժեքի դեպքում: Ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունները ճանաչվում են անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

Հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանագրերը Բանկի կողմից օգտագործվում են իր առևտրային գործունեության և դրամական միջոցների ընթացիկ կառավարման շրջանակներում: Նշված պայմանագրերը հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործառնություններ:

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի հաշվետվությունում, իսկ այդ պայմանագրերով ստացված միջոցները գրանցվում են պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ կամ պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ հողվածներում

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող կամ վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր, իսկ այդ պայմանագրերով ստացված միջոցները գրանցվում են պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ կամ պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ հողվածներում:

Հետգնման պայմանագրով ձեռքբերված արժեթղթերի դիմաց տրամադրված գումարները գրանցվում են պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ հողվածներում:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են համապատասխան հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում:

Վարձակալություն

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կարող է վարձակալել հող, շենք և տարածքներ, այլ հիմնական միջոցներ, ինչպես նաև դրանց գծով կատարում կապիտալ ներդրումներ: Վարձակալված միջոցների հաշվապահական հաշվառումը տարվում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության:

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

Վարձակալված հողի, շենքի և տարածքների, այլ հիմնական միջոցների վրա կատարված այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են վարձակալված հիմնական միջոցի արժեքը, դիտվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ճանաչվում են ակտիվ: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են կիրառելով գծային մեթոդը համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

01.01.2019թ.-ից ուժի մեջ է մտնելու ՖՀՄՍ 16-ը, որում ներկայացվում է վարձակալական ձեռնարկումների և հաշվապահական մոտեցումների սահմանման համապարփակ մոդել

նախատեսված վարձակալի և վարձատուի համար : ՖՀՄՍ 16-ն ուժի մեջ մտնելուց հետո կփոխարինի վարձակալության վերաբերյալ գործող ուղեցույցը, ներառյալ ՀՀՄՍ 17-ի Վարձակալություն և առնչվող մեկնաբանությունները :

ՖՀՄՍ 16-ում վարձակալությունը և ծառայության մատուցման պայմանագրերը տարբերակվում են՝ ելնելով նրանից, թե արդյոք սահմանված ակտիվը վերահսկվում է հաճախորդի կողմից: Գործառնական վարձակալության (արտահաշվեկշռային) և ֆինանսական վարձակալության (հաշվեկշռային) տարբերությունները վերացվում են վարձակալի հաշվապահական հաշվառման նպատակով, և այն փոխարինվում է այնպիսի մոդելով, որտեղ օգտագործման իրավունքով ակտիվը և համապատասխան պարտավորությունը պետք է ճանաչվեն վարձակալների կողմից՝ բոլոր վարձակալությունների համար, բացառության կարճաժամկետ վարձակալությունը և ցածրարժեք ակտիվների վարձակալությունը:

Օգտագործման իրավունքով ակտիվը սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակային մաշվածությունը և արժեզրկման կորուստները, որոնք ճշգրտվում են վարձակալության պարտավորությունների ցանկացած վերագնահատման համար: Վարձակալության պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այդ ամսաթվին չվճարված վարձակալական վճարների ներկա արժեքով: Ըստ այդմ, վարձակալության պարտավորությունը ճշգրտվում է ըստ տոկոսային և վարձակալական վճարների, ինչպես նաև վարձակալության փոփոխությունների ազդեցության, ի թիվս մնացածի: Ավելին, դրամական հոսքերի դասակարգման վրա նույնպես ազդեցություն կլինի, քանի որ գործառնական վարձակալության վճարներն ըստ ՀՀՄՍ 17 ստանդարտի, ներկայացվում են որպես գործառնական դրամական հոսքեր, մինչդեռ, ըստ ՖՀՄՍ 16-ի մոդելի, վարձակալական վճարները կառանձնացվեն մայր գումարի և տոկոսային բաժնի, որը կներկայացվի համապատասխանաբար որպես ֆինանսավորման և գործառնական դրամական հոսքեր:

Ֆինանսական ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստ

Բանկը ակտիվների դասակարգումը և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորումը իրականացնում է ՀՀ օրենսդրության պահանջների համաձայն և Բանկի խորհրդի կողմից հաստատված "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի դասակարգման և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորման" կանոնակարգով:

Հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ կատարվում են պահուստների ճշգրտումներ համաձայն ՖՀՄՍ-ների:

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝

Վարկային պորտֆելի պահուստի ձևավորումը ենթադրում է վարկային ռիսկի գնահատում՝ վարկային պորտֆելի ենթապորտֆելների ժամանակային շարքերի վարքագծի և դրանց վրա ազդող մակրոտնտեսական գործոնների հիման վրա: Գնահատականների տրման համար կիրառվում է "staging" (վարկերի դասակարգումը ըստ ժամկետանց օրերի):

Յուրաքանչյուր ենթապորտֆելի պահուստի չափը որոշվում է հետևյալ բանաձևի միջոցով՝

$$\text{ՊԱՀՈՒՍ} = \text{ՄՆԱՑՈՐԴ} * \text{EAD} * \text{PD} * \text{LGD}$$

որտեղ՝

ՄՆԱՑՈՐԴ - տվյալ վարկային ենթապորտֆելի մնացորդային գումարը,

EAD – (exposure-at-default) գործակից, որի միջոցով ճշգրտվում է ենթապորտֆելի մնացորդային արժեքը,

PD – (probability of default) հավանականություն, թե տվյալ ենթապորտֆելի որ մասն է հակված դեֆոլտի, որտեղ դեֆոլտը համարվում է 90+ օր ժամկետանց օրերին,

LGD – (loss-given-default) վնասի բերված արժեք՝ ըստ էֆֆեկտիվ տոկոսադրույքի, երբ վարկը դառնում է դեֆոլտ:

Հաշվարկվում են EAD30 և EAD90 գործակիցներ համապատասխանաբար Stage 1 և Stage 2 դասում գտնվող վարկերի համար՝ ըստ առանձնացված ենթապորտֆելների:

Վարկերի պահուստի գնահատականի հաշվարկման համար առանձնացվում են PD12Month և PDLifetime համապատասխանաբար Stage 1 և Stage 2 դասում գտնվող վարկերի համար:

Պետական պարտատոմսերի պորտֆելի պահուստի ձևավորումը կատարվում է հաշվի առնելով Moody's վարկանշային գործակալության կողմից Հայաստանին տրված PD և LGD գործակիցները:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների սկզբնական արժեքը որոշվում է համաձայն ՖՀՄՍ 38-ի "Ոչ նյութական ակտիվ" ակտիվի մշակման փուլում, եթե հնարավոր է ցուցադրել ներստեղծված ակտիվի համապատասխանությունը ՖՀՄՍ-ով առաջադրված պայմաններին: Ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի սկզբնական արժեքը որոշվում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին համապատասխան:

Ոչ նյութական ակտիվի միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ համակարգչային ծրագրեր, լիցենզիաներ և վստահագրեր, հեղինակային իրավունքներ և այլն) իրականացվում է Գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման նշանակությունից և նպատակից:

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվի սկզբնական արժեքը ներառում է ՖՀՄՍ-ով սահմանված ծախսերը: Ընդ որում, սկզբնական արժեքում կարող են ներառվել միայն այն

ծախսումները, որոնք կատարվել են այն հաշվետու եռամսյակում, որի ընթացքում ճանաչվում է տվյալ ակտիվը:

Ոչ նյութական ակտիվի վրա կատարված հետագա ծախսումները, որոնք համաձայն ՖՀՄՍ-ի պահանջների կարող են ավելացվել ոչ նյութական ակտիվի արժեքին, հաշվառվում են որպես կապիտալ ներդրումներ և ավելացվում են տվյալ ակտիվի արժեքին Բանկի Վարչության որոշմամբ:

Ոչ նյութական ակտիվների յուրաքանչյուր միավորի մաշվածության ժամկետը որոշում է Բանկը՝ ելնելով ՖՀՄՍ-ով սահմանված չափանիշներից: Մասնավորապես, ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի մաշվածության ժամկետը որոշելու համար հաշվի է առնվում շուկայում տվյալ պահին առկա նմանատիպ նպատակային նշանակություն ունեցող ծրագրերի օգտակար ծառայության ժամկետի մասին տեղեկատվությունը, Բանկում նախկինում գործող նմանատիպ ծրագրերի փաստացի օգտակար ծառայության ժամկետը, ՖՀՄՍ-ով նախատեսված այլ չափանիշներ:

Ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Բանկը կիրառում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

Ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության ժամանակաշրջանը և մաշվածության հաշվարկման մեթոդը սահմանվում է ՖՀՄՍ-ի համաձայն, կնքված պայմանագրի գործողության ժամկետում, իսկ այդ ժամկետի բացակայության կամ դրա որոշման անհնարինության դեպքում այն ընդունվում է 10 տարի: Մաշվածության հաշվարկման մեթոդի փոփոխությունն իրականացվում է Բանկի Խորհրդի կողմից սույն Քաղաքականության մեջ համապատասխան փոփոխություն կատարելու միջոցով:

Ոչ նյութական ակտիվների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների վերաբերյալ ՖՀՄՍ-ով պահանջվող տեղեկատվության բացահայտումն իրականացվում է առանձին:

Ոչ նյութական ակտիվների մաշվածությունը հաշվարկվում է "Հարկային օրենսգրքի" համաձայն: Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն տարեկան տոկոսադրույքը սահմանվում է Բանկի Խորհրդի որոշմամբ:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորը, որը համապատասխանում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին, սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ ՀՀ դրամով, բացառությամբ շենքերի, որոնք հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով: Արտարժույթով ձեռք բերված հիմնական միջոցները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է նրա գնման գինը, հարկերը, ներառյալ ԱԱՀ-ի գումարները, ներկրման տուրքերը, պարտադիր այլ վճարները,

որոնք համապատասխան մարմնի կողմից ենթակա չեն Բանկին ետ վերադարձման, և ակտիվը իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած ծախս: Տրամադրված ցանկացած զեղչ և արտոնություն հանվում է գնման գնից:

Ձեռք բերված հիմնական միջոցների միավորի հաշվառման նպատակով՝ արժեքի չափումը, ճանաչումը, հետագա ծախսումները, վերագնահատումները և դուրսգրումները կատարվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, ինչպես նաև Բանկի ներքին ակտերով:

Հիմնական միջոցների միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդերի և ներդրումային ֆոնդերի կառավարիչների հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ գույք և գրասենյակային սարքավորումներ, կապի և հաղորդակցման միջոցներ, հաշվողական, համակարգչային և ավտոմատ կառավարման այլ տեխնիկա, փոխադրամիջոցներ և այլն) իրականացվում է գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման ժամկետից, նշանակությունից և նպատակից:

Հիմնական միջոցները ներկայացվում են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ՝ հաշվի առնելով արժեզրկումից կուտակված կորուստը: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: 2018թ. հունվարի 1-ից Բանկը սահմանում է հետևյալ օգտակար ծառայության ժամկետները՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տարեկան տոկոսադրու յթ (%)
Շենքեր, շինություններ	50	2
Համակարգիչներ	5	20
Տրանսպորտային միջոցներ	8	12.5
Այլ հիմնական միջոցներ՝ կապի միջոցներ, UPS մարտկոցներ, բանկումատներ, գույք-գրասենյակային սարքավորումներ և այլն	8	12.5
Այլ համակարգչային տեխնիկա՝ տպող բազմաֆունկցիոնալ սարքեր (պրինտեր, սկաներ, պատճենահանող սարքեր), POS տերմինալներ, մոդեմներ	3	33.3

Ցանցային սարքեր

5

20

Մինչև 50,000 դրամ արժողությամբ
հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական
ակտիվներ

մինչև տվյալ
տարվա ավարտը

Մինչև 2013թ-ի հունվարի 1-ը շահագործման մեջ եղած հիմնական միջոցների մաշվածությունը, կապված օգտակար ծառայությունների ժամկետների վերանայման հետ, հաշվարկվում է հետևյալ կերպ. հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը (սկզբնական արժեքից հանած կուտակված մաշվածությունը) բաշխվում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդով՝ նոր սահմանված օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետում: Վերջինս իրենից ներկայացնում է 2013թ-ի հունվարի 1-ից սահմանվող օգտակար ծառայության ժամկետի և շահագործման անցնելու ամսաթվից մինչև 2013թ. հունվարի 1-ը ընկած ժամանակահատվածի տարբերություն:

01.01.2013թ.-ից հետո ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց սկզբնական արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել 20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց սկզբնական արժեքի 1%-ի չափով:

Մինչև 01.01.2013թ. ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել

20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 1%-ի չափով:

Հիմնական միջոցների մաշվածությունը հաշվարկվում է "Հարկային օրենսգրքի" համաձայն: Հիմնական միջոցների տվյալ խմբի ամորտիզացիոն տարեկան տոկոսադրույքը սահմանվում է Բանկի Խորհրդի որոշմամբ:

Հողի համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Հիմնական միջոցների ընթացիկ վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին:

Այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են հիմնական միջոցի միավորի շահագործման արդյունավետությունը սկզբնապես գնահատված նորմատիվային ցուցանիշների համեմատ, ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են կիրառելով գծային մեթոդը՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում, եթե դրանք չեն գերազանցում տվյալ տարվա (հիմնական միջոցի տվյալ միավորի արժեքին նշված ծախսումները ավելացնելու տարվա) հունվարի 1-ի դրությամբ հիմնական միջոցի մնացորդային արժեքը, հակառակ դեպքում ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի դուրսգրումից կամ իրացումից առաջացած արդյունքը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և

ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է որպես եկամուտ կամ ծախս:

Բանկի հիմնական միջոցների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման (ֆինանսական տարվա ընթացքում 25%) դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա: Վերագնահատումն իրականացվում է համապատասխան լիցենզիա ունեցող անկախ կազմակերպության կողմից: Վերագնահատման արդյունքները Բանկի հաշվապահական հաշվեկշռում և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են ՖՀՄՄ-ով սահմանված կարգով: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճը հաշվեգրվում է չբաշխված շահույթին Բանկի կողմից ակտիվն օգտագործելու ընթացքում՝ մաշվածության հաշվարկմանը զուգընթաց: Ընդ որում, հաշվեգրվող գումարի մեծությունը որոշվում է ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության միջև եղած տարբերությամբ: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճի հաշվեգրումը չբաշխված շահույթին ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի արտացոլվում:

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում: Վարձակալված շենքերի վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով 20 տարվա ընթացքում:

Բանկի հիմնական միջոցներում կապիտալ ներդրումների գծով ձևավորված ակտիվները չեն ամորտիզացվում:

Պաշարներ

Բանկի պաշարները ընդգրկում են՝

- արագամաշ առարկաները,
- ապրանքները, ներառյալ գրավի բռնագանձման արդյունքում Բանկի սեփականությանն անցած ապրանքները,
- նյութերը և օժանդակ միջոցները, որոնք պետք է օգտագործվեն Բանկի գործունեության ընթացքում:

Արագամաշ առարկաներին են վերաբերում այն ակտիվները, որոնց ծառայության ժամկետը չի գերազանցում մեկ տարին:

Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Պաշարների ինքնարժեքի որոշման ժամանակ Բանկը ընդունում և կիրառում է "Առաջինը մուտք՝ առաջինը ելք" ԱՄԱԵ (ՖԻՖՈ) բանաձևը: ԱՄԱԵ (ՖԻՖՈ) բանաձևը ենթադրում է, որ պաշարների միավորները, որոնք գնվել են առաջինը, ելքագրվում են առաջինը և, հետևաբար միավորները, որոնք մնում են պաշարներում հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, վերջին գնվածներն են: Արագամաշ առարկաների արժեքը ծախսագրվում է շահագործման հանձնելու պահին:

Հաշվարկներ բանկի և մասնաձյուղերի միջև

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաձյուղերի փոխադարձ հաշիվները համադրվում են յուրաքանչյուր օր՝ ծրագրային եղանակով ստացվող հաշվետվության միջոցով: Համադրման արդյունքում հայտնաբերված սխալներն ուղղվում են տվյալ օրվա ընթացքում:

Հաշվապահական հաշվեկշիռ կազմելիս Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաձյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները պարտադիր գրոյացվում են:

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և մասնաձյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները ենթակա են փակման շաբաթական կտրվածքով:

Բաժնետիրական կապիտալ և հետ գնված բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը ներառված են սեփական (ընդհանուր) կապիտալում: Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժինները արտացոլվում են սեփական կապիտալում այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են: Ընթացիկ տարվան վերաբերվող շահաբաժինները, որոնց վճարումը հայտարարվել է հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բացահայտվում են հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցող իրադարձությունների ծանոթագրությունում: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկվում է բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի գուտ շահույթը հարաբերելով տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվին:

Որոշակի դեպքերում և համաձայն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգի Բանկը կարող է հետ գնել իր բաժնետոմսերը: Այս դեպքում վճարված փոխհատուցումը նվազեցվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալից և ներկայացվում է որպես հետգնված բաժնետոմսեր մինչև վերջինների իրացումը: Նշված բաժնետոմսերը հետագայում վաճառվելու դեպքում ստացված ցանկացած փոխհատուցումը ներառվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալում:

Ներդրողների կողմից սովորական բաժնետոմսերի ձեռքբերման համար վճարված գնի և անվանական արժեքի միջև եղած դրական տարբերությունը ճանաչվում է սեփական կապիտալում որպես արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով էմիսիոն եկամուտ:

Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են Կառավարության և Կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Պահուստներ, պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում: Սակայն պայմանական պարտավորությունները չեն բացահայտվում, երբ դրանց մարման նպատակով տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հնարավորությունը շատ փոքր է:

Պայմանական ակտիվները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը հավանական է դառնում:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

Բանկը օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում պատրաստում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ ՖՀՄՍ-ի և ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված "Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի կողմից Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ ներկայացվող համախմբված հաշվետվությունների կազմման կարգ"-ի համաձայն:

Սեզմենտային հաշվետվություններ

Բանկն օգտագործում է բիզնես-սեզմենտների (ըստ ֆիզիկական անձանց, կազմակերպություններին և մատուցվող բանկային ներդրումային ծառայությունների) տեղեկատվությունը որպես առաջնային ներկայացման ձև: Աշխարհագրական սեզմենտները հանդիսանում են երկրորդային ներկայացման ձև:

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է դրանց դիմաց ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը՝ գտված գործարքի հետ կապված ծախսումներով: Հետագայում թողարկված պարտքային արժեթղթերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով և ցանկացած տարբերություն, որը առաջանում է ստացված գուտ փոխհատուցման և մարվող գումարների միջև, արտացոլվում է եկամուտների և ծախսերի հաշվետվությունում տվյալ արժեթղթերի շրջանառության ժամանակահատվածում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Համադրելի տեղեկատվություն

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվում են՝ ընթացիկ տարվա հետ համադրելիության ապահովման նպատակով:

Հաշվապահական հաշվառման ամսաթվից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Ֆինանսական տարվա վերջին աշխատանքային օրվա վիճակով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, եթե անհրաժեշտություն է առաջանում կատարելու համապատասխան ճշգրտումներ՝ նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ, կատարվում են հետևյալ դեպքերում՝ Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, էական սխալներ, որոնք հայտաբերվել են աուդիտորական կազմակերպության կողմից և հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցած ճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով:

Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, եթե էական սխալի գումարը կախված է տվյալ գործարքի կամ հոդվածի չափից և բնույթից, և հաշվեկշռում արտացոլված ցուցանիշները էական չեն փոփոխվելու, և եթե այդ տեղեկատվության չբացահայտելը չի ազդելու օգտագործողների կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների տվյալների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա, ապա նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ փոփոխու թյուններ չեն կատարվում:

Եթե Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները սահմանված կարգով հրապարակելուց հետո առաջանում կամ հայտնաբերվում են էական սխալներ, ապա նման դեպքերում ճշգրտումներ չեն կատարվում և համարվում է, որ նման տեղեկատվության վերաներկայացումն անիրագործելի է:

ARMECONOMBANK

Միջանկյալ Հաշվետվություն
Ֆինանսական վիճակի մասին
31 Մարտ 2019թ.

"ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ ք.Երևան, Ամիրյան փող. 23 /1

Հազ. դրամ

	Անվանում	Ծանոթագրություններ	Ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (չստուգված)	Նախորդող ֆինանսական տարվա վերջի դրությամբ (ստուգված)
1	Ակտիվներ			
1.1	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13	40,030,887	38,187,014
1.2	Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ		105,771	116,058
1.3	Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14	13,926,766	13,936,353
1.4	Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	14.1	5,252,638	3,882,703
1.5	Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	15	70,843	18,870
1.6	Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	16	133,310,909	133,439,957
1.7	Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	17	2,839,391	2,298,018
1.7.1	Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	17.1	19,658,563	17,454,208
1.9	Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ		757,551	802,163
1.10	Հիմնական միջոցներ	20	10,692,664	10,330,854
1.10.1	Ոչ նյութական ակտիվներ	20	495,543	506,593
1.12	Այլ ակտիվներ	21	1,117,538	1,325,537
	Ընդամենը՝ ակտիվներ		228,259,064	222,298,328
2	Պարտավորություններ			
2.1	Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	22	30,311,772	34,085,791
2.2	Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ	22.1	28,036,110	24,059,690
2.3	ՀՀ Կենտրոնական Բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	22.2	6,085,012	6,030,003
2.4	Հետգնման պայմանագրեր	22.3	23,081,584	20,519,048
2.5	Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	23	97,575,006	95,854,082
2.6	Ստորադաս փոխառություն	23.1		3,382,149
2.7	Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		378,088	273,836
2.8	Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	24	3,084,767	2,060,960
2.9	Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություն	25		1,402
2.10	Վճարվելիք գումարներ	26	282,884	280,380
2.11	Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	11	878,546	925,401
2.12	Պահուստներ	30	42,257	61,891
2.13	Այլ պարտավորություններ	27	988,744	1,226,268
	Ընդամենը՝ պարտավորություններ		190,744,770	188,760,901
3	Կապիտալ			
3.1	Կանոնադրական կապիտալ	28	25,635,343	22,266,343
3.2	Էմիսիոն եկամուտ			
3.3	Պահուստներ			
3.3.1	Գլխավոր պահուստ		3,000,000	3,000,000
3.3.2	Վերագնահատման պահուստներ		4,720,378	4,602,026
3.4	Զբաղիված շահույթ (վնաս)		4,158,573	3,669,058
	Ընդամենը՝ կապիտալ		37,514,294	33,537,427
	Ընդամենը՝ պարտավորություններ և կապիտալ		228,259,064	222,298,328

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Ա. Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մ. Պողոսյան

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 2019 թ. ապրիլի 12

Միջանկյալ Հաշվետվություն
Ֆինանսական արդյունքների մասին
31 Մարտ 2019թ.
"ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ, Ք.Երևան, Ամիրյան 23/1

Հազ.դրամ

Անվանում	Ծանոթագրություն	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	3	4,769,085	3,932,400
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	3	(2,508,544)	(2,159,478)
Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ		2,260,541	1,772,922
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	4	528,931	666,027
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	4	(121,442)	(127,535)
Մտացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ		407,489	538,492
Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	5	467,538	312,307
Այլ գործառնական եկամուտներ	6	56,166	68,614
Գործառնական եկամուտներ		3,191,734	2,692,335
Զուտ մասհանումներ ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստներին	7	(193,812)	(73,095)
Ընդհանուր վարչական ծախսեր	8	(1,737,948)	(1,578,101)
Այլ գործառնական ծախսեր	9	(577,203)	(552,261)
Գործառնական շահույթ		682,771	488,878
Շահույթը/ (վնասը) մինչև հարկումը		682,771	488,878
Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)	11	(135,823)	(51,267)
Ժամանակաշրջանի շահույթ		546,948	437,611

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Ա. Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մ. Պողոսյան

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 2019 թ. ապրիլի 12

Միջանկյալ հաշվետվություն
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին
31 Մարտ 2019թ.
"ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ, Ք.Երևան, Ամիրյան 23/1

Հազ.դրամ

Անվանում	Ծանոթագրություն	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ վերագնահատումներ		(329,110)	317,539
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում		39,814	
Ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով օգուտներ		394,415	(18,936)
Այլ համապարփակ եկամտի գծով շահութահարկ		65,822	(59,721)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո		170,941	238,882
Համապարփակ ֆինանսական արդյունք		717,889	676,493

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Ա. Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մ. Պողոսյան

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 2019 թ. ապրիլի 12

Միջանկյալ Հաշվետվություն
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին
31 Մարտ 2019թ.

"ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ ք. Երևան, Ամիրյան փող.23/1

Հազ. դրամ

Սեփական կապիտալի տարրերի անվանումը	Կանոնադրական կապիտալ		Էմիսիոն եկամուտ/վնաս	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ վերագրահատումներ	Ոչ ընթացիկ ակտիվների վերագրահատումներից օգուտներ	Զբաղյալ շահույթ/վնաս	Ընդամենը	Ընդամենը կապիտալ
	Կանոնադրական կապիտալ	Զուտ գումարը							
Հոդվածներ	1	3	4	5	7	9	10	12	14
Լաիստի ֆինանսական տարվա համադրելի միջանկյալ ժամանակաշրջան (տարվա սկզբից աճողական) (I աղյուսակ)									
Մնացորդ ֆինանսական տարվա սկզբում առ 01 հունվարի 2019թ. (ստուգված)	13,708,744	13,708,744	33,438	6,000,000	1,531,277	3,157,776	4,597,371	29,028,606	29,028,606
ՖՀՄՄ-ի փոփոխության արդյունքում առաջացած պահուստների գումար							(32,151)	(32,151)	(32,151)
Վերահաշվարկված մնացորդը	13,708,744	13,708,744	33,438	6,000,000	1,531,277	3,157,776	4,565,220	28,996,455	28,996,455
Ներդրումներ կանոնադրական կապիտալում և կանոնադրական կապիտալի այլ աճ									
Կանոնադրական կապիտալի նվազում, այդ թվում՝ հետ գնված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) հաշվին					254,031	(15,149)	437,612	676,494	676,494
Համապարփակ եկամուտ		-	-	-					
Շահութաբաժիններ		-	-	-					
Ներքին շարժեր, այդ թվում՝	-	-	-	-	-	(23,612)	23,612		
Էմիսիոն վնասի ծածկում		-		-		-			
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագրահատումից արժեքի աճի նվազում						(23,612)	23,612		
Մնացորդ միջանկյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 31/03/2019թ. (չստուգված)	13,708,744	13,708,745	33,438	6,000,000	1,785,308	3,119,015	5,026,444	29,672,950	29,672,950
Ընթացիկ տարվա միջանկյալ ժամանակաշրջան (տարվա սկզբից աճողական) (II աղյուսակ)									
Մնացորդ ֆինանսական տարվա սկզբում առ 01 հունվարի 2019թ. (չստուգված)	22,266,343	22,266,343		3,000,000	1,546,717	3,055,310	3,669,058	33,537,428	33,537,428
ՖՀՄՄ-ի փոփոխության արդյունքում առաջացած պահուստների գումար	-	-	-	-		-	-	-	-
Վերահաշվարկված մնացորդը	22,266,343	22,266,343	-	3,000,000	1,546,717	3,055,310	3,669,058	33,537,428	33,537,428
Բաժնետերերի (սեփականատերերի) հետ գործարքներ	3,369,000	3,369,000	-	-	-	-	-	3,369,000	3,369,000
Ներդրումներ կանոնադրական կապիտալում և կանոնադրական կապիտալի այլ աճ	3,369,000	3,369,000						3,369,000	3,369,000
Համապարփակ եկամուտ		-	-	-	(223,474)	394,415	546,948	717,889	717,889
Շահութաբաժիններ		-	-	-		-	(110,023)	(110,023)	(110,023)
Ներքին շարժեր, այդ թվում՝	-	-	-	-	-	(52,590)	52,590		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագրահատումից արժեքի աճի նվազում						(52,590)	52,590		
Սեփական կապիտալի այլ տարրերի ներքին շարժեր									
Մնացորդ միջանկյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 31.03.2019թ. (չստուգված)	25,635,343	25,635,343	-	3,000,000	1,323,243	3,397,135	4,158,573	37,514,294	37,514,294

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Ա. Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մ. Պողոսյան

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 2019 թ. ապրիլի 12

Միջանկյալ Հաշվետվություն
Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ
31 Մարտ 2019թ.
"ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ ք.Երևան, Ամիրյան փող. 23 /1

Հազ.դրամ

Անվանում	Ծանոթություն	Հաշվետու ժամանակաշրջան (չստուգված)	Նախորդ ժամանակաշրջան (չստուգված)
1. Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
<i>Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը</i>		1,473,914	839,576
Ստացված տոկոսներ		3,877,870	3,426,833
Վճարված տոկոսներ		(1,946,141)	(1,634,948)
Ստացված կումիսիոն գումարներ		1,034,285	767,225
Վճարված կումիսիոն գումարներ		(145,102)	(147,892)
Առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվներից օգուտ/(վնաս)		10,407	(1,716)
Արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնություններից օգուտ/(վնաս)		225,867	176,521
Նախկինում դուրս գրված ակտիվների վերադարձ		56,075	78,280
Վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ		(1,007,059)	(884,316)
Գործառնական գործունեությունից ստացված այլ եկամուտներ և վճարված այլ ծախսեր		(632,288)	(940,411)
Դրամական հոսքեր գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություններից			
Գործառնական ակտիվներում նվազում/ (ավելացում)		(2,854,187)	(10,912,753)
Պահանջ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		(1,218,555)	4,000,564
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ		(413,866)	(15,564,854)
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր		(2,617,381)	(860,975)
Այլ գործառնական ակտիվներ		1,395,615	1,512,512
Գործառնական պարտավորությունների ավելացում (նվազում)		3,245,168	(2,125,119)
Պարտավորություն ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		2,662,067	1,519,137
Պարտավորություն հաճախորդների նկատմամբ		53,085	(4,010,707)
Այլ գործառնական պարտավորությունների նվազում		530,016	366,451
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկի վճարումը		1,864,895	(12,198,296)
Վճարված շահութահարկ		(103,793)	(41,220)
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		1,761,102	(12,239,516)
2. Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից նվազում/(նվազում)			
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվների նվազում (ավելացում)			
Հիմնական միջոցներում և ոչ նյութական ակտիվներում կապիտալ ներդրումներ		(267,721)	(343,934)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(105,114)	(123,570)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարում		291,291	78,423
Զուտ դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		(81,544)	(389,081)
3. Դրամական հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից			
Վճարված շահարժիններ		(109,048)	(690)
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկից ստացված փոխառությունների Բանկերից ստացված փոխառությունների ավելացում (նվազում)		(60,504)	729,945
Ստացված այլ փոխառությունների ավելացում (նվազում)		(5,376,550)	479,182
Մտացված այլ փոխառությունների ավելացում (նվազում)		1,395,250	4,880,696
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի ավելացում (նվազում)		1,017,988	
Բաժնետերերի ներդրումները կանոնադրական կապիտալում		3,369,000	
Զուտ դրամական հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից		236,136	6,089,133
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(65,959)	(18,833)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)		1,915,694	(6,539,464)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբում	13 2	38,194,409	35,824,830
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջում	13 2	40,044,148	29,285,366

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Ա. Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ
Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 2019 թ. ապրիլի 12

Ս. Պողոսյան

Ծանոթագրություն 3. "Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ"

Հազ. դրամ

Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	01/01/2019-31/03/2019	01/01/2018-31/03/2018
Տոկոսային եկամուտներ բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վարկերից	126,194	113,270
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխատվություններից	4,062,572	3,162,978
Տոկոսային եկամուտ պարտքային արժեթղթերից	495,057	583,301
Տոկոսային եկամուտ "Ռեպո" պայմանագրերից	76,544	67,537
Այլ տոկոսային եկամուտ	8,718	5,313
Ընդամենը	4,769,085	3,932,399
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր		
Տոկոսային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվների, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	1,076,790	759,363
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների ժամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների դիմաց	1,054,308	930,518
Տոկոսային ծախսեր "Ռեպո" պայմանագրերի դիմաց	251,501	244,396
Տոկոսային ծախսեր ստորադաս փոխառությունների դիմաց	84,558	191,958
Տոկոսային ծախսեր կազմակերպության կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթերի դիմաց	37,278	16,832
Այլ տոկոսային ծախսեր	4,109	16,410
Ընդամենը	2,508,544	2,159,477
Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ	2,260,541	1,772,922

Ծանոթագրություն 4. "Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր"

Հազ. դրամ

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	01/01/2019- 31/03/2019	01/01/2018-31/03/2018
Դրամարկղային գործառնություններից	57,857	39,245
Հաշվարկային ծառայություններից	388,280	303,440
Երաշխիքներից, հոծարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնություններից, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից	20,050	39,899
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	75	385
Վճարային քարտերի սպասարկումից	27,338	23,299
Վարկային գործառնություններից		
Այլ կոմիսիոն վճարներ	35,331	259,758
Ընդամենը	528,931	666,026
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր		
Թղթակցային և այլ հաշիվների դիմաց կոմիսիոն վճարներ	1,307	1,196
Վճարային քարտերով գործառնությունների գծով վճարներ	60,234	42,413
Երաշխիքների, հոծարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնությունների, հավատարմագրային կառավարման գործառնությունների գծով վճարներ	6,693	32,699
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	7,485	11,053
Այլ կոմիսիոն վճարներ	45,723	40,173
Ընդամենը	121,442	127,534
Մտացված գուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ	407,489	538,492

Ծանոթագրություն 5. "Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ"

Հազ. դրամ

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	01/01/2019-31/03/2019	01/01/2018-31/03/2018
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ, այդ թվում՝	94,169	24,194
բաժնետոմսերից		
պարտքային արժեթղթերից		
-աձանցյալներից	94,169	24,194
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությունից գուտ եկամուտ	281,943	(208,139)
Ընդամենը	376,112	(183,945)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումներից		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումների առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ, այդ թվում՝	145,380	113,935
պարտքային արժեթղթերից	145,380	
աձանցյալներից		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումների	(9,729)	(6,390)
Ընդամենը	135,651	107,545
Արտարժույթային գործառնություններից		
Արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված գուտ եկամուտ	225,867	176,522
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված գուտ եկամուտ	(274,418)	203,217
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների առք ու վաճառքից ստացված գուտ եկամուտ	1,139	9,500
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների վերագնահատումից ստացված գուտ եկամուտ	3,185	(532)
Ընդամենը	(44,227)	388,707
Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	467,536	312,307

Ծանոթագրություն 6. "Այլ գործառնական եկամուտ"

Հազ. դրամ

Այլ գործառնական եկամուտ	01/01/2019- 31/03/2019	01/01/2018-31/03/2018
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից	40,730	50,539
Ֆակտորինգից ստացված եկամուտներ		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ստացված զուտ եկամուտներ	4,927	(6,810)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից և արժեզրկման հակադարձումից զուտ եկամուտներ		
Այլ եկամուտներ*	10,509	24,885
Ընդամենը	56,166	68,614

Այլ եկամուտներ* տողում արտացոլված են քաղվածքների, չեկային և ավանդային գրքույկների, տեղեկանքների տրամադրումից և այնպիսի տարաբնույթ ծառայություններից գանձվող գումարները, որոնց համար հատուկ եկամտային հաշիվներ նախատեսված չեն:

Ծանոթագրություն 7. "Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված գուտ մա

Հազ. դրամ

Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով (Ծանոթագրություն 14)	01/01/2019- 31/03/2019	01/01/2018-31/03/2018
Սկզբնական մնացորդ	7,729	-
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	5,685	4,571
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ		
Պահուստի օգտագործում		
Վերջնական մնացորդ	13,414	4,571
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով (Ծանոթագրություն 14)	01/01/2019- 31/03/2019	01/01/2018-31/03/2018
Սկզբնական մնացորդ	12,031	5,758
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	(4,582)	(93)
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ		
Պահուստի օգտագործում		
Վերջնական մնացորդ	7,449	5,665
Հաճախորդներին տրված վարկերի, փոխատվությունների գծով (Ծանոթագրություն 16)	01/01/2019- 31/03/2019	01/01/2018-31/03/2018
Սկզբնական մնացորդ	1,792,875	1,302,780
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	170,530	60,361
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	55,435	77,675
Պահուստի օգտագործում	(66,451)	(57,179)
Վերջնական մնացորդ	1,952,389	1,383,637

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ(Ծանոթագրություն 17)	01/01/2019- 31/03/2019	01/01/2018-31/03/2018
Սկզբնական մնացորդ	227,486	213,366
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	39,814	10,066
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ		
Պահուստի օգտագործում		
Վերջնական մնացորդ	267,300	223,432
Այլ ակտիվների գծով (Ծանոթագրություն 21)	01/01/2019- 31/03/2019	01/01/2018-31/03/2018
Սկզբնական մնացորդ	11,218	15,640
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	1,999	380
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ		605
Պահուստի օգտագործում		(14)
Վերջնական մնացորդ	13,217	16,611
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով(Ծանոթագրություն 30)	01/01/2019- 31/03/2019	01/01/2018-31/03/2018
Սկզբնական մնացորդ	61,891	103,411
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	(19,634)	(2,190)
Պահուստի օգտագործում		
Վերջնական մնացորդ	42,257	101,221
Ընդամենը գուտ մասհանումներ պահուստներին	193,812	73,095

Ծանոթագրություն 8. "Ընդհանուր վարչական ծախսեր"

Հազ. դրամ

Ընդհանուր վարչական ծախսեր	01/01/2019-31/03/2019	01/01/2018-31/03/2018
Ծախսեր հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով	1,072,866	919,608
Ծախսեր սոցիալական ապահովագրության պետական հիմնադրամին հատկացումների գծով		
Վերապատրաստման և ուսուցման գծով ծախսեր	548	2,876
Գործուղման ծախսեր	6,267	6,438
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	160,076	160,475
Ապահովագրության ծախսեր	32,251	31,872
Բանկի սարքավորումների սպասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	99,400	112,459
Բանկի շենքերի տնտեսական պահպանության և անվտանգության գծով ծախսեր	170,108	177,298
Աուդիտային և խորհրդատվական ծառայությունների գծով ծախսեր	10,425	16,497
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	26,682	24,690
Տրանսպորտային ծախսեր	33,851	35,306
Ծախսեր հարկերի (բացառությամբ շահութահարկի), տուրքերի և այլ պարտադիր վճարների գծով	74,031	60,940
Գրասենյակային և կազմակերպչական ծախսեր	26,330	21,785
Այլ վարչական ծախսեր	25,113	7,857
Ընդամենը	1,737,948	1,578,101

Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ և մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսա

	01/01/2019-31/03/2019	01/01/2018-31/03/2018

Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ	812	782
Մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ (հազ դրամ)	410	370

Ծանոթագրություն 9. "Այլ գործառնական ծախսեր"

Հազ. դրամ

Այլ գործառնական ծախսեր	01/01/2019- 31/03/2019	01/01/2018-31/03/2018
Վճարված տուգանքներ և տույժեր		-
Ինկասացիայի համար կատարված վճարումներ	86,250	86,250
Գովազդային և ներկայացուցչական ծախսեր	166,349	160,439
Ֆակտորինգի գծով ծախսեր		-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ծախսեր	191,720	174,560
Կորուստներ ակտիվների արժեզրկումից		-
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամին հատկացումներ	46,411	48,314
Այլ ծախսեր	86,473	82,698
Ընդամենը	577,203	552,261

Այլ գործառնական ծախսեր ծանոթագրության այլ ծախսեր տողում հիմնականում արտացոլված են VISA վճարահաշվարկային համակարգին անդամագրվելու համար սահմանված եռամսյակային վճարները, ինչպես նաև վճարային պլաստիկ քարտերի ձեռքբերման համար կատարված ծախսերը:

Ծանոթագրություն 10. "Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից զուտ շահույթ/վնաս"

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 11. "Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)"

Հազ. դրամ

Շահութահարկի գծով ծախս	01/01/2018-31/03/2018	01/01/2018-31/03/2018
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	200,682	104,628
Տվյալ ժամանակաշրջանում ճանաչված՝ նախորդ ժամանակաշրջանների ընթացիկ հարկի ճշգրտումները	7,377	(20,410)
Ներառված հարկի գծով ծախս	(72,236)	(32,951)
Ընդամենը	135,823	51,267

	01/01/2018-31/03/2018	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	01/01/2018-31/03/2018	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	682,771		488,878.00	
Շահութահարկ դրույքաչափով	136,554	20.00	97,776.00	20.00
Հարկման նպատակով եկամուտների և ծախսերի ճշգրտումներ ոչ ժամանակամուտ տարբերությունների գծով			(2,736.00)	(0.56)
Չհարկվող եկամուտներ			20,396.00	4.17
Չվաճեցվող ծախսեր	(60,292.00)	(8.83)	-	-
Չգնահատված հարկախին վնաս			-	-
Բազմակից/դրական փոխարժեքային տարբերություն	54,884.00	8.04	(40,644.00)	(8.31)
Այլ վերագնահատումներից օգուտ			-	-
Նախորդ տարվա հաշվարկված հարկախին ծախսի ճշտում	7,377	1.08	(20,410.00)	(4.17)
Այլ արտոնություններ	(2,700.00)	(0.40)	(3,115.00)	(0.64)
Շահութահարկի գծով ծախս	135,823.00	19.89	51,267.00	10.49

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկը

Հազ. դրամ

	Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի դրույքամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալով ճանաչված	Մնացորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի դրույքամբ
Հետաձգված հարկային ակտիվներ, առ թվում՝	246,480	45,060	-	291,540
Հիմնական միջոցների գծով	6,351	377		6,728
Այլ պարտավորություններ	146,060	18,371		164,431
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով	48,572	2,085		50,657
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով		16,264		16,264
Արժեթղթերի պահուստ	45,497	7,963		53,460
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, առ թվում՝	(1,171,862)	27,176	(25,380)	(1,170,086)
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող արժեթղթեր	(329,808)		65,822	(263,986)
Հիմնական միջոցների վերագնահատման գծով	(763,785)	5,771	(91,202)	(849,216)
Հիմնական միջոցների գծով				-
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների պահուստի օձով	(1,751)	1,751		
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ				-
Պարմանական պարտավորություններ	(30,621)	10,316		(20,305)
Պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(45,917)	9,338		(36,579)
Ցուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/պարտավորություն	(925,402)	72,236	(25,380)	(878,546)

Ծանոթագրություն 12. "Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ"

Հազ. դրամ

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	01/01/2018-31/03/2018	01/01/2018-31/03/2018
Հաշվետու ժամանակաշրջանի գուտ շահույթ հարկումից հետո	546,948	437,611
Տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով	110,023	-
Մովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի օտու շահույթ (վնաս)	436,925	437,611
Տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը	1,852,533	1,852,533
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	0.24	0.24

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի գուտ շահույթի կամ վնասի և այլ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվի հարաբերությունն է:

Ծանոթագրություն 13 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազ. դրամ

Կանխիկ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	31/03/2019	31/12/2018
Կանխիկ դրամական միջոցներ և կանխիկին հավասարեցված վճարային փաստաթղթեր	9,338,116	9,304,956
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	28,846,018	24,178,654
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում		2,000,000
Թղթակցային հաշիվներ ռեզիդենտ բանկերում	131,458	35,701
Թղթակցային հաշիվներ ոչ ռեզիդենտ բանկերում	1,728,497	2,674,110
Հաշվեգրված տոկոսներ	59	986
Պահուստներ/IFRS/	(13,261)	(7,393)
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	40,030,887	38,187,014

* Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում տողում արտացոլված են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն բանկի ներգրավված միջոցների դիմաց հաշվարկված պարտադիր պահուստավորման միջոցներ:

Ծանոթագրություն 14. "Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ"

Հազ. դրամ

Ընթացիկ հաշիվներ	31/03/2019	31/12/2018
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	789,500	1,786,500
Հաշվեգրված տոկոսներ		
Ընդամենը	789,500	1,786,500
ՀՀ բանկերում՝		
Վարկեր և ավանդներ	1,566,824	3,434,625
Այլ	59,577	303,698
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում		
Այլ	981,540	
Վարկեր և ավանդներ		
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում		
Վարկեր և ավանդներ		1,935,000
Այլ	104,011	92,870
Հաշվեգրված տոկոսներ	811	2,185
Ընդամենը	2,712,763	5,768,378
Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(1,493)	(336)
Զուտ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	3,500,770	7,554,542

Ֆինանսական կազմակերպություններում վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ	31/03/2019	31/12/2018
ՀՀ ֆինանսական կազմակերպություններում՝		
Վարկեր և ավանդներ	9,624,737	5,278,666
Այլ	320,849	
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում՝		
Այլ		
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում		
Այլ	458,513	1,098,516
Հաշվեգրված տոկոսներ	28,006	16,660
Ընդամենը	10,432,105	6,393,842
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(6,109)	(12,031)
Զուտ պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	10,425,996	6,381,811
Զուտ պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,926,766	13,936,353

**31.03.2019թ. և 31.12.2018թ. ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ այլ պահանջների տողում համապատասխանաբար ներառված են "Visa international" կազմակերպությունում ներդրված 113.160 ԱՄՆ դոլար (31.03.2019թ.-ին 55.046 հազ.ՀՀ դրամ, 31.12.2018թ.-ին 54.522 հազ.դրամ), "Արմենիան Քարդ" ՓԲԸ-ում ներդրված 162.314 ԱՄՆ դոլար (31.03.2018թ.-ին 78.956 հազ. ՀՀ դրամ, 31.12.2018թ.-ին 77.948 հազ.դրամ) գումարներով ապահովագրական դեպոզիտները, ինչպես նաև վճարահաշվարկային համակարգերի նկատմամբ առաջացած դեբիտորական գումարներ::

** Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում տողում արտացոլված են ԱրՔԱ վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված միջոց

Ծանոթագրություն 14.1 Հակադարձ հետզման պայմանագրեր

Հակադարձ հետզման պայմանագրեր	31/03/2019	31/12/2018
Հակադարձ հետզման պայմանագրեր ֆինանսական կազմակերպությունների հետ	5,252,638	3,882,703
Ընդամենը	5,252,638	3,882,703

Ծանոթագրություն 15. "Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ"

Հազ. դրամ

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	31/03/2019	31/12/2018
Ածանցյալ գործիքներ		
Ֆորվարդ		
Սվոպ	70,843	18,870
Ընդամենը	70,843	18,870

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)

Օտնոթագրություն 16. "Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ"

Հազ. դրամ		
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող տրված վարկեր և փոխառություններ	31/03/2019	31/12/2018
Վառներ, առ թվում՝	119,291,629	119,544,611
Հիփոթեքային	9,488,845	9,135,362
Վարկային բարտեր	15,055,666	14,809,006
Ֆակտորինգ		
Հետ գնման պայմանագրերով		
Նշված հոդվածների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	916,003	879,215
Ընդամենը վարկեր	135,263,298	135,232,832
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(1,952,389)	(1,792,875)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	133,310,909	133,439,957

Հազ. դրամ		
Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերաձույթունն ըստ հաճախորդների	31/03/2019	31/12/2018
Պետական ձեռնարկություններ	67,000	121,744
Մասնավոր ձեռնարկություններ, առ թվում՝	56,307,132	58,360,541
խոշոր ձեռնարկություններ	21,891,016	24,995,713
միջոց և միջին ձեռնարկություններ	34,416,116	33,354,828
առ թվում բիզնես բարտեր	164,177	89,972
Ֆիզիկական անձինք, առ թվում՝	67,793,250	66,898,016
սպառողական վաճառք	41,656,756	40,191,917
հիփոթեքային վարկեր	9,488,845	9,135,362
վարկային բարտեր	14,865,147	14,689,881
Անհատ ձեռնարկատերեր	10,179,913	8,983,316
Հաշվեգրված տոկոսներ	916,003	879,215
Ընդամենը վարկեր	135,263,298	135,232,832
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի և փոխառությունների պահուստ/ծանոթագրություն 7/	(1,952,389)	(1,792,875)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	133,310,909	133,439,957

Հազ. դրամ		
Վարկային պարտավորություններ 20 խոշոր վարկատերերի և նրանց հետ փոխկապակցված անձաց գծով /առանց հաշվի առնելու պահուստը/	31/03/2019	31/12/2018
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	35,105,147	41,196,154
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	5,264,400	17,023,207
Ընդամենը	40,369,547	58,219,361
Վարկային ներդրումներ	135,263,298	135,232,832
Տեսակարար նշիչ վաճառքի պոտենցիալ	29.85%	43.05%
Ընդհանուր նորմատիվային կապիտալ	33,904,531	32,270,581
Տրված հարաբերակցությունը կապիտալի նկատմամբ	119.07%	180.41%
Ընդամենը	40,369,547	58,219,361

Վերը նշված 20 խոշոր վարկային պարտավորությունների մեջ ներառված չեն ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերը:

Միջազգային ծրագրերով վարկային ներդրումներ	31/03/2019	
	Մնացորդ հազ դրամ	քանակ
ADB/TFP/IBA/Ասիական Չարգացման Բանկ	606,280	13
ADB/TFP/RCA/Ասիական Չարգացման Բանկ	92,174	7
BlueOrchard/MSE/Բյու Օռչարդ	1,512,483	49
DEG/SME/ԴեՎ	4,810,113	173
EBRD/TFP/IBA Վերակառուցման և Չարգացման Եվրոպական Բանկ	368,645	1
EBRD/WIB/Վերակառուցման և Չարգացման Եվրոպական Բանկ	2,448,538	152
FINSCA/MSE/Ֆինտեխնոլոգիա և Սի Էյ	213,197	16
GAF/ KfW /ENERGY	62,407	11
GAF/KfW/SME	6,387,642	716
GAF/KfW/SME/ENERGY	394,176	37
GLS AI_MFF/ME/ՁԻԷԼԵՍ ՕԼԹԵՐՆԸԹԻՎ ԻՆՎԵՍՏՄԵՆՏՆԵՐ - ՄԻԿՐՈՖԻՆԱՆՉՖՈՆԴՍ	141,703	119
INCOFINCVA/MSE/ ԻՆՎՈՖԻՆ	1,597,480	38
MSMEBondsSA/MSME/ՄԻԿՐՈ, ՓՈԹՐ և ՄԻՋԻՆ ԷՆԹԵՐՓՐԻՅՁԻԶ ԲՈՆԴՉ ԷՍ ԷՅ	614,533	22
SICAV-SIF/ME1/Սիմբիոտիկա-Գլոբալ Ֆայնենշյու Ինքուրթմ Ֆանդ	484,420	135
SICAV-SIF/ME2/Սիմբիոտիկա-ԷսԻԲԻ IV Մալկոֆայնմենտ Ֆանդ	2,387	1
Ընդամենը	19,736,178	1,490

Միջազգային ծրագրերով վարկային ներդրումներ	31/12/2018	
	Մնացորդ հազ դրամ	քանակ
ADB/TFP/IBA/Ասիական Չարգացման Բանկ	432,689	11
ADB/TFP/RCA/Ասիական Չարգացման Բանկ	129,575	7
BlueOrchard/MSE/Բյու Օռչարդ	1,585,808	55
DEG/SME/ԴեՎ	5,386,802	184
EBRD/WIB/Վերակառուցման և Չարգացման Եվրոպական Բանկ	1,033,603	94
FINSCA/MSE/Ֆինտեխնոլոգիա և Սի Էյ	232,079	17
GAF/ KfW /ENERGY	70,757	11
GAF/KfW/SME	6,044,003	648
GAF/KfW/SME/ENERGY	447,132	38
GLS AI_MFF/ME/ՁԻԷԼԵՍ ՕԼԹԵՐՆԸԹԻՎ ԻՆՎԵՍՏՄԵՆՏՆԵՐ - ՄԻԿՐՈՖԻՆԱՆՉՖՈՆԴՍ	141,034	121
INCOFINCVA/MSE/ ԻՆՎՈՖԻՆ	1,004,188	16
MSMEBondsSA/MSME/ՄԻԿՐՈ, ՓՈԹՐ և ՄԻՋԻՆ ԷՆԹԵՐՓՐԻՅՁԻԶ ԲՈՆԴՉ ԷՍ	647,454	23
SICAV-SIF/ME1/Սիմբիոտիկա-Գլոբալ Ֆայնենշյու Ինքուրթմ Ֆանդ	525,550	141
SICAV-SIF/ME2/Սիմբիոտիկա-ԷսԻԲԻ IV Մալկոֆայնմենտ Ֆանդ	2,516	1
Ընդամենը	17,683,190	1,367

Հազ. դրամ

Հաճախորդների տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի և փոխառությունների բացվածք ըստ վարկավորման ոլորտների(առանց հաշվի առնելու վարկերի ներառվող կորստների գծով պահուստները)	31/03/2019	Տոկոսային հարաբերությունը	31/12/2018	Տոկոսային հարաբերությունը
Առուևաբեռնություն	10,299,790	7.61	19,388,879	14.34
Փողոտանետություն	1,689,391	1.25	1,132,017	0.84
Շինարարություն	7,871,386	5.82	7,738,895	5.72
Տրանսպորտ և կապ	565,319	0.42	503,186	0.37
Առևտուր	30,604,392	22.63	24,720,365	18.28
Մագաղական	57,424,746	42.45	56,919,932	42.09
Հիփոթեքային վաճառք	9,534,725	7.05	9,175,875	6.79
Մասսայական ոտոտ	11,324,817	8.37	10,556,635	7.81
Այլ	5,948,732	4.40	5,097,048	3.77
Ընդամենը	135,263,298	100	135,232,832	100

Հաճախորդների ռեզիդենտության առումով վարկային պորտֆելի վերաբաշխումներ	31/03/2019	Տոկոսային հարաբերությունը	31/12/2018	Տոկոսային հարաբերությունը
ՀՀ ռեզիդենտներ	132,297,250	99.24	132,451,296	99
Բաաս/ և բառձու վարկանիշ ունեցող երկրների ռեզիդենտներ	65,306	0.05	77,242	-
Իտալիա	65,306		77,242	-
ԲԲԲ-Բաաս/իզ զածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ ունեցող երկրների	32,350	0.02	32,204	0.02
Ռուսաստան	32,350		32,204	0.03
Հաշվեգրված տրոսներ	916,003	0.69	879,215	0.74
Ընդամենը	133,310,909	100	133,439,957	100

Ծանոթագրություն 16. "Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություն

Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի և փոխառությունների կառուցվածքը ըստ դասակարգման փուլերի //FRS 9/	Փուլ 1 /Չարժեզրկված և մինչև 30օր ժամկետանց/		Փուլ 2 /31-90օր ժամկետանց/		Փուլ 3 /90 օրից ավել ժամկետանց/	
	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ
	Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	56,142,561	1,049,296			713,129
այդ թվում ոչ ռեզիդենտներին	65,701	6				
Ֆիզիկական և անհատ ձեռներեցներին տրված վարկեր	78,076,443	460,443	165,377	43,560	165,788	111,073
այդ թվում ոչ ռեզիդենտներին	32,895	112				
Ընդամենը	134,219,004	1,509,739	165,377	43,560	878,916	399,090

Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի, փոխառությունների և արժեզրկման պահուստների բացվածք ըստ ռեզիդենտի մոդելի ճյուղերի	Փուլ 1 /Չարժեզրկված և մինչև 30օր ժամկետանց/		Փուլ 2 /31-90օր ժամկետանց/		Փուլ 3 /90 օրից ավել ժամկետանց/	
	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ
	Գյուղատնտեսություն	1,201,779	1,231			
Արդյունաբերություն	41,151,705.70	1,246,829.44	3,503.15	1,798	713,128.75	288,017.40
Սպառողական	57,515,274.48	200,007.28	155,720.54	40,398.07	163,731.14	109,016.44
Հիփոթեք	9,333,494.29	4,607.21	6,153.68	1,364.03	2,056.49	2,056.49
Այլ	25,016,750.49	57,063.78				
Ընդամենը	134,219,004.00	1,509,739.00	165,377.37	43,560.22	878,916.38	399,090.33

Օանոթագրություն 17. "Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ"

Հազ. դրամ

Պետական արժեթղթեր	31/03/2019	31/12/2018
Պետական գանձապետական պարտատոմսեր	1,797,293	1,173,720
Պետական գանձապետական պարտատոմսերի պահուստ		
Ընդամենը	1,797,293	1,173,720

Հազ. դրամ

ՀՀ նյ պետական արժեթղթեր	31/03/2019		31/12/2018	
	ցուցակված	յցուցակված	ցուցակված	յցուցակված
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի				
Երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ	952,329		1,034,529	
Կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
Կապիտալի գործիքներ		83,971		83,971
Ընդամենը ՀՀ նյ պետական արժեթղթեր	952,329	83,971	1,034,529	83,971
ՀՀ նյ պետական արժեթղթերում ներդրումներ (հնարավոր կորուստների պահուստ)				
Չուտ ներդրումներ ՀՀ նյ պետական արժեթղթերում ներդրումներ	952,329	83,971	1,034,529	83,971

Հազ. դրամ

Այլ երկրների նյ պետական արժեթղթեր	31/03/2019		31/12/2018	
	ցուցակված	յցուցակված	ցուցակված	յցուցակված
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի				
Կապիտալի գործիքներ		5,798		5,798
Ընդամենը այլ երկրների նյ պետական արժեթղթեր	-	5,798	-	5,798
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	2,749,622	89,769	2,208,249	89,769

Այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում իրականացված ներդրումները 31.03.2019թ.-ի դրությամբ

Հազ. դրամ

Անձի անվանումը	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը %
S.W.I.F.T	Հեռահաղորդակցության ծառայություններ	Բելգիա	13/09/1996	5,798	-
ԱՐՄԵՆԻԱՆ ՔԱՐԴ ՓԲԸ	Վճարահաշվարկային ծառայություններ	ՀՀ	22/02/2000	60,716	6.20
ԱՔՌԱ ՔՐԵԴԻՏ ՌԵՓՈՐԹԻՆԳ ՓԲԸ	Տեղեկատվական ծառայություններ	ՀՀ	23/06/2006	23,255	4.58
Ընդամենը				89,769	

Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների (բացառությամբ կապիտալի գործիքներում ներդրումների) հաշվեկշռային և իրական արժեքները համապատասխանում են իրար:

Ներդրումները կապիտալի գործիքներում ՀՀ-ում չեն գնանշվում որևէ բորսայում և ունեն սահմանափակ շուկա: Այդ գործիքների իրական արժեքը ճշգրտորեն որոշելու համար բացակայում են որոշակի ընդունելի սկզբունքներ ու մեթոդներ, և հետևաբար այդ արժեթղթերը հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեգրվման գծով պահուստի գումարը:

Օանոթագրություն 17.1 "Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր"

Հազ. դրամ

	31/03/2019	31/12/2018
Ակտիվ		
Ընդամենը գրավադրված արժեթղթեր	23,991,435	21,400,762
Այդ թվում		
Սեփական գրավադրված արժեթղթեր	19,658,563	17,454,208
Ռեպո համաձայնագրով ձեռք բերված գրավադրված արժեթղթեր	4,332,872	3,946,554
Գրավադրված արժեթղթերի պահուստ		
Ընդամենը	19,658,563	17,454,208
Ռեպո համաձայնագրով ներգրավված միջոցներ	23,081,585	20,519,048

Օանոթագրություն 18. "Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ"

	31/03/2019	31/12/2018
ՀՀ բանկեր		
Ընդամենը	-	-

Օանոթագրություն 19. "Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում"

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 20. "Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ"

Հոդվածի անվանումը	Հոդ, շեքեր	Համակ. և կապի միջոցներ	Փոխադրա-միջոցներ	Այլ հիմն.միջոցներ	Հիմն.միջ.գծով կապ. ներդ.	Վարձակ.հիմն.միջ. գծով կապ. ներդ.	Ընդամենը
Հիմնական միջոցների մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2018	7,385,454	2,983,737	711,497	2,348,849	676,494	377,404	14,483,435
Ավելացում	81	46,356	9,293	44,243	202,976	64,745	367,694
Օտարում	(299,185)	(1,049)		(5,511)			(305,745)
Վերախմբավորում	218,761	40,672		(40,672)	(218,761)		-
Վերագնահատում*	485,617						485,617
Օտարում (վերագնահատ*)	(31,014)						(31,014)
Ամորտիզացիայի դուրսգրում	(151,505)						(151,505)
Ամորտիզացիայի դուրսգրում (վերագնահատումից)	(300,847)						(300,847)
Հիմնական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 31/03/2019	7,307,362	3,069,716	720,790	2,346,909	660,709	442,149	14,547,635
Կուտակված մաշվածության մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2018	468,452	1,881,818	271,682	1,438,875		91,754	4,152,581
Ավելացում	44,831	56,946	21,852	46,538		5,362	175,529
Օտարում	(13,340)	(1,049)		(4,992)			(19,381)
Օտարում (վերագնահատ*)	(1,407)						(1,407)
Ամորտիզացիայի դուրսգրում	(151,504)						(151,504)
Ամորտիզացիայի դուրսգրում (վերագնահատումից)	(300,847)						(300,847)
Կուտակված մաշվածության մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 31/03/2019	46,185	1,937,715	293,534	1,480,421	-	97,116	3,854,971
Զուտ հաշվեկշռային արժեք							-
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	7,261,177	1,132,001	427,256	866,488	660,709	345,033	10,692,664
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	6,917,002	1,101,919	439,815	909,974	676,494	285,650	10,330,854

Հիմնական միջոցների վերագնահատումը կատարվել է անկախ գնահատողի կողմից շուկայական արժեքի հիման վրա: Վերագնահատման դրական արդյունքը կազմել է 4,087,137 հազ. դրամ, հետաձգված հարկային պարտավորությունը՝ 817,427 հազ.դրամ: 3,269,710 հազ. դրամ հաշվառվել է կապիտալի բաժնի վեազնահատման պահուստ հոդվածում:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	Համակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ և վստահագրեր	Հեղինակային իրավունքներ	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ոչ նյութական ակտիվ. գծով կապիտալ ներդրումներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Ոչ նյութական ակտիվների մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2018	331,915	406,695	180	51,661	-	790,451
Ավելացում	3,684	650	26	781		5,141
Դուրսգրում						-
Ոչ նյութական ակտիվների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 31/03/2019	335,599	407,345	206	52,442	-	795,592
Ոչ նյութական ակտիվների կուտակված մաշվածության մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում 31/03/2019	91,806	155,026	53	36,973	-	283,858
Ավելացում	6,405	9,026	4	756		16,191
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Ոչ նյութական ակտիվների կուտակված մաշվածության մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2018	98,211	164,052	57	37,729	-	300,049
Զուտ հաշվեկշռային արժեք						
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	237,388	243,293	149	14,713	-	495,543
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	240,109	251,669	127	14,688	-	506,593

31.03.2019թ. դրությամբ բանկն ունի ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվ՝ նոր Գործառնական օր» ծրագիր, սկզբնական արժեքը՝ 750 հազ.դրամ ամորտիզացիան 750 հազ.դրամ, մնացորդային արժեքը 0 դրամ:

Ծանոթագրություն 21. "Այլ ակտիվներ"

Հազ. դրամ

Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ	31/03/2019	31/12/2018
Այլ գործառնություններից ստացվելիք գումարներ	117,469	78,470
Ընդամենը	117,469	78,470
Բանկային գործառնությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ(ծանոթ. 7)	(4,050)	(805)
Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք զուտ գումարներ	113,419	77,665
Ղեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ		
Ղեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	46	65
Ղեբիտորական պարտքեր մատակարարների գծով		
Կանխավճարներ աշխատակիցներին	189	37
Կանխավճարներ մատակարարներին	418,504	626,051
Կանխավճարներ բյուջեի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների գծով	4,552	1,600
Այլ ղեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	45,215	60,341
Ընդամենը	468,506	688,094
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(4,712)	(6,881)
Ընդամենը	463,794	681,213
Այլ ակտիվներ		
Պահեստ	297,660	373,018
Բռնագանձված գրավ և վաճառքի համար պահվող ակտիվներ		
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	204,778	133,223
Այլ ակտիվներ	42,342	63,950
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(4,455)	(3,532)
Ընդամենը	540,325	566,659
Ընդամենը այլ ակտիվներ	1,117,538	1,325,537

Ծանոթագրություն 22. "Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ"

Հազ. դրամ

Ընթացիկ հաշիվներ	31/03/2019	31/12/2018
ՀՀ բանկերի	1,759	1,749
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերի		
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերի	6,665	6,944
Հաշվեցրված տոկոսներ		
Ընդամենը	8,424	8,693
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ		
Այլ		
ՀՀ բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ	7,295,823	12,875,437
Այլ	652	1,742
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ		
Այլ		
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ	1,510,402	1,235,563
Այլ	30,645	67,268
Հաշվեցրված տոկոսներ	38,734	44,626
Ընդամենը	8,876,256	14,224,636
Ֆինանսական կազմակերպություններ		
Ընթացիկ հաշիվներ	628,104	1,076,850
Վարկեր և ավանդներ	19,848,825	18,060,114
Այլ	40,839	47,876
Հաշվեցրված տոկոսներ	909,324	667,622
Ընդամենը	21,427,092	19,852,462
Ընդամենը պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	30,311,772	34,085,791

Տանրագրության 22.1 Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ

Ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված վարկեր	Մրցված	Արժույթ	Ժամկետ	31/03/2019	Արժույթ	Ժամկետ	31/12/2018
Ասիական Ձարգացման Բանկ	ADB/TFP/RCA	USD	1 տարուց պակաս	1,445,770	USD	1 տարուց պակաս	1,462,058
Ֆինետիկ Ես Սի Էյ	ADB/TFP/RCA				USD	1-3 տարի	
Ասիական Ձարգացման Բանկ	ADB/TFP/RCA				USD	1 տարի	
Բլյուօրչարդ	BlueOrchard/MSE	USD	1-3 տարի	835,592	USD	1-3 տարի	812,081
ԴԵԳ	DEG/SME	USD	1-7 տարի	4,904,837			4,966,974
Վերակառուցման և Ձարգացման Եվրոպական Բանկ	EBRD/WIB	AMD	1-5 տարի	3,388,692			962,371
Ի Է Էյ Եյ Ֆայնենշլ Ինսթիտյուշն Դեթ Ֆանդ	EFA_FIDF/SME	USD	1-3 տարի	1,208,398			1,201,566
Ֆինետիկ Ես Սի Էյ	FINSCA/MSE	USD	1-3 տարի	492,476			483,327
Գլոբալ Ինվեսթմենտ Ինվեստմենտս	GLI/IME	USD	1-3 տարի	3,910,706	USD	1-3 տարի	2,406,903
Գլոբալ Ինվեսթմենտ Ինվեստմենտս	GLI/IME	USD	1-4 տարի		USD	1-4 տարի	1,470,077
ՋԻԷԼԵՍ ՕԼԹՇՐԸԹԻՎ ԻՆՎԵՍՏՄԵՆՏՍ - ՄԻԿՐՈՖԻՆԱՆՍԱԶՖՈՆԴՍ	GLS_AI_MFF/ME	USD	1-3 տարի	486,207	USD	1-3 տարի	491,100
Ինվոֆին Ինվեսթմենթ Մենեջմենթ	INCOFINCVB/MSE	USD	1-4 տարի	6,411,418	USD	1-4 տարի	4,841,134
Ինվոֆին Ինվեսթմենթ Մենեջմենթ	INCOFINCVB/MSE				USD	1-2 տարի	
ՄԻԿՐՈ, ՓՈՔՐ և ՄԻՋԻՆ ԷՆԹԵՐՓՐԱՅԶԻՉ ԲՈՒՂՉ ԵՍ ԷՅ	MSMEBondsSA/MSME	USD	1-3 տարի	2,482,340	USD	1-3 տարի	1,523,831
ՄԻԿՐՈ, ՓՈՔՐ և ՄԻՋԻՆ ԷՆԹԵՐՓՐԱՅԶԻՉ ԲՈՒՂՉ ԵՍ ԷՅ	MSMEBondsSA/MSME	USD	1-4 տարի				899,136
Միմբիտոլիկա-ԷսԲԻ IV Սայկրոֆայնդնա Ֆանդ	SICAV-SIF/ME1	AMD	1-4 տարի	1,975,739	AMD	1-4 տարի	2,031,307
Միմբիտոլիկա-Գլոբալ Ֆայնենշլ Ինվեսթմենթ Ֆանդ	SICAV-SIF/ME2	AMD	1-4 տարի	493,935	AMD	1-4 տարի	507,826
ԸՆԴԱՄՆԵՐ				28,038,110			24,059,690

Տանրագրության 22.2 ՀՀ Կենտրոնական Բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր

Մրցված	31/03/2019		31/12/2018	
	Վարկավորման գումար	Հաշվեկրկման տևողություն	Վարկավորման գումար	Հաշվեկրկման տևողություն
ԳՀՀ /Գերմանահայկական հիմնադրամի "Հիփոթեքային վարկավորման" ծրագիր				
ԳՀՀ /Գերմանահայկական հիմնադրամի միկրո և փոքր բիզնեսի զարգացման ծրագիր	5,684,295	127,503	5,684,752	15,325
ԳՀՀ "Վերականգնվող էներգիայի զարգացում" ծրագիր	267,726	5,488	295,655	1,252
ԳՀՀ "Ֆինանսական միջոցների հասանելիությունը ՓՄՁ-ների համար" ծրագիր			32,548	470
Այլ				
ԸՆԴԱՄՆԵՐ	6,952,021	132,991	6,012,955	17,047

Տանրագրության 22.3 Հետզման պայմանագրեր

Հետզման պայմանագրեր	31/03/2019	31/12/2018
Հետզման պայմանագրեր ֆինանսական կազմակերպությունների հետ	23,081,584	20,166,042
Հետզման պայմանագրեր հաճախորդների հետ		353,006
ԸՆԴԱՄՆԵՐ	23,081,584	20,519,048

Ծանոթագրություն 23. "Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ"

Հազ. դրամ

ՀՀ Կառավարության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների նկատմամբ	31/03/2019	31/12/2018
Վարկեր		
Այլ	28,181	25,314
Հաշվարկված տոկոսներ		
Ընդամենը	28,181	25,314

ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	31/03/2019	31/12/2018
Ընթացիկ հաշիվներ	15,568,788	18,345,584
Ժամկետային ավանդներ	6,132,868	4,375,585
Այլ	633,723	305,499
Հաշվարկված տոկոսներ	179,033	148,719
Ընդամենը	22,514,412	23,175,387

Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	31/03/2019	31/12/2018
Ընթացիկ հաշիվներ	265,985	470,687
Այլ	40	222
Հաշվարկված տոկոսներ		20
Ընդամենը	266,025	470,929

ՀՀ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ	31/03/2019	31/12/2018
Ընթացիկ հաշիվներ	639,089	564,501
Ժամկետային ավանդներ	-	-
Այլ	9,016	7,487
Հաշվարկված տոկոսներ		19
Ընդամենը	648,105	572,007

ՀՀ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	31/03/2019	31/12/2018
Ընթացիկ հաշիվներ	16,400,940	18,123,242
Ժամկետային ավանդներ	51,755,920	47,735,780
Այլ	565,748	512,359
Հաշվարկված տոկոսներ	823,122	710,712
Ընդամենը	69,545,730	67,082,093

Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	31/03/2019	31/12/2018
Ընթացիկ հաշիվներ	777,437	830,005
Ժամկետային ավանդներ	3,716,800	3,630,299
Այլ	34,195	37,166
Հաշվարկված տոկոսներ	44,121	30,882
Ընդամենը	4,572,553	4,528,352
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	97,575,006	95,854,082

31.03.2019թ. դրությամբ պարտավորությունների ապահովման միջոց հանդիսացող դրամական միջոցներ 1.777.371 հազ. ՀՀ դրամ
31.03.2019թ. դատարանի որոշմամբ և հարկային մարմինների կողմից սառեցված գումար 280.223 հազ. դրամ:

Ծանոթագրություն 23.1 "Ստորադաս փոխառություն"

Բանկը 31.03.2019 թ դրությամբ ներգրավված ստորադաս փոխառություն չունի

Ծանոթագրություն 24. "Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր"

	31/03/2019	31/12/2018
Բանկի կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր	3,084,767	2,060,960
Ընդամենը	3,084,767	2,060,960

Ծանոթագրություն 25. "Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություն"

Հազ. դրամ

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություն	31/03/2019	31/12/2018
Ածանցյալ գործիքներ		
Սվովի		1,402
Ֆորվարդ		
այլ		
Ընդամենը	-	1,402

Ծանոթագրություն 26. "Վճարվելիք գումարներ"

Հազ. դրամ

Վճարվելիք գումարներ	31/03/2019	31/12/2018
Շահաբաժիններ	236,472	235,498
Ավանդների ապահովագրության գծով պարտավորություն	46,411	44,882
Ընդամենը	282,883	280,380

Ծանոթագրություն 27. "Այլ պարտավորություններ"

Հազ. դրամ

Այլ պարտավորություններ	31/03/2019	31/12/2018
Ոչ ռեզիդենտի շահութահարկի գծով	29,879	51,610
ԱԱՀ-ի գծով	1,672	1,740
Այլ հարկերի ու տուրքերի գծով	119,102	198,582
Պարտավորություններ աշխատակիցների նկատմամբ աշխատավարձի գծով	738,662	669,236
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարների նկատմամբ	83,493	61,540
Այլ պարտավորություններ	15,936	243,560
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջում	988,744	1,226,268

Ծանոթագրություն 28. "Կանոնադրական կապիտալ"

Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 25,635,343 հազ. դրամ, այն ներառում է 1,852,533 հատ սովորական բաժնետոմս 10400 դրամ անվանական արժեքով և 424,600 հատ արտոնյալ բաժնետոմս 15,000 դրամ անվանական արժեքով: Ներկայացնում ենք հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ նշանակալից մասնակիցների վերաբերյալ տեղեկություններ.

Հազ. դրամ

Նշանակալից մասնակցի անունը/անվանումը	Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային հարաբերությամբ	Մասնակցի գործունեության տեսակը (հրավաբանական անձանց համար)
Սուրբիալյան Սարիբեկ Այբերտի	5,457,078	28.32%	
Սուրբիալյան Խասատուր Այբերտի	3,138,533	16.29%	
Սուրբիալյան Էդուարդ Այբերտի	2,053,158	10.66%	
Սուրբիալյան Ռոբերտ Այբերտի	3,138,533	16.86%	

Արտոնյալ բաժնետոմս ունեցող բաժնետերերն իրավունք ունեն

ա/ մասնակցել Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովին՝ իրենց պատկանող արտոնյալ բաժնետոմսերի քանակին և անվանական արժեքին համապատասխան ձայների քանակով օրենքով և Բանկի կանոնադրությամբ սահմանված դեպքերում:

բ/ ստանալ եռամսյակային վճարներ(շահութաբաժիններ),գ/ ստանալ Բանկի գործունեության վերաբերյալ օրենքով սահմանված ցանկացած տեղեկատվություն,

դ/ ստանալ Բանկի գույքի իր հասանելիք մասը Բանկի լուծարման դեպքում:

Ծանոթագրություն 29. "Մեփական կապիտալի այլ տարրեր"

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 30. "Պահուստներ, պայմանական դեպքեր և պոտենցիալ պարտավորություններ

Բանկի իրավական պարտավորությունները 31.03.2019թ. դրությամբ առկա չեն այնպիսի իրավական պարտավորություններ, որոնց գծով բանկը իրականացրել է պահուստավորում: Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում:

Բանկի հարկային պարտավորությունները 31.03.2019թ. դրությամբ բանկն ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները և իր հարկային պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհարժեշտություն չկա:

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով բանկի պայմանական պարտավորությունները

Հազ. դրամ

	31/03/2019	31/12/2018
Չօգտագործված վարկային գծեր	9,207,305	17,900,458
Տրամադրված երաշխիքներ	5,170,807	3,599,016
Տրամադրված ակրեդիտիվներ		
Նշված հոդվածների գծով պահուստ (ծանոթ. 7)	(42,257)	(61,891)

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով

Հազ. դրամ

Նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը	Արտարժույթի համարժեք դրամով վճարման ենթակա գումարներ	ՀՀ դրամով վճարման ենթակա գումարներ
Մինչև 1 տարի	683,588	663,159
1-5 տարի	2,360,229	2,177,613
5 տարուց ավելի	145,386	33,179
Ընդամենը	3,189,203	2,873,951

Ծանոթագրություն 31. "Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ"

Ներկայացվող ծանոթագրության առումով բանկի հետ կապված անձինք են համարվում Բանկի ղեկավարները, բանկի բաժնետերերը և "Բանկերի և բանկային գործունեության մասին" ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով նրանց հետ կապված անձինք:

Բանկի ղեկավարներ են համարվում բանկի խորհրդի նախագահը, նրա տեղակալը և խորհրդի անդամները, գործադիր տնօրենը, նրա տեղակալները, գլխավոր հաշվապահը, նրա տեղակալը, ներքին աուդիտի ղեկավարը, նրա անդամները, բանկի տնօրինության անդամները, ինչպես նաև բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները և կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները՝ բանկի ղեկավարամետի, վարչության, բաժնի պետերը:

Բանկի հետ կապակցված կողմերի հետ գործարքները իրականացվել են շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Հազ. դրամ

Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	31/03/2019	31/12/2018
Սկզբնական մնացորդ	1,364,261	1,288,910
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր և փոխառություններ	364,974	1,056,029
Բանկի բաժնետեր	42,328	349,064
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	180,290	423,128
Բանկի ղեկավար	142,224	279,409
Ղեկավարի հետ կապված անձ	132	4,428
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր և փոխառություններ	342,308	980,678
Բանկի բաժնետեր	10,282	369,431
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	183,937	314,500
Բանկի ղեկավար	147,941	292,616
Ղեկավարի հետ կապված անձ	148	4,131
Վերջնական մնացորդ *	1,386,927	1,364,261

Հազ. դրամ

Հոդված	31/03/2019	31/03/2018
Տոկոսային եկամուտներ	68,522	108,091

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	Հազ. դրամ	
	Ցայահանք	Ժամկետային
Մնացորդը 31.03.2018թ	898,202	4,229,896
Հաշվետու ժամանակաշրջանի /2019թ-ի 3 ամիսների/ ընթացքում ստացված գումարներ այդ թվում	14,642,716	135,420
Բանկի բաժնետեր	8,809,553	356
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	4,827,928	848
Բանկի ղեկավար	899,921	39,203
Ղեկավարի հետ կապված անձ	105,314	95,013
Հաշվետու ժամանակաշրջանի /2019թ-ի 3 ամիսների/ ընթացքում վճարված գումարներ այդ թվում	13,751,164	3,461,222
Բանկի բաժնետեր	8,006,179	3,374,705
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	4,762,813	
Բանկի ղեկավար	876,852	45,783
Ղեկավարի հետ կապված անձ	105,320	40,734
Փախարժեքային տարբերություն (+/-)		17,660
Մնացորդը 31/03/2019թ.	1,789,754	904,094
Տոկոսային ծախս 2019թ-ի 3 ամսվա կտրվածքով	86	98,673

Բանկի ղեկավարությանը վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարներ	Հազ. դրամ	
	31/03/2019	31/12/2018
Բանկի խորհրդին	49,971	42,309
Աշխատավարձ	49,971	42,309
Պարգևատրում		
Բանկի գործադիր մարմնին	86,045	68,342
Աշխատավարձ	86,045	68,342
Պարգևատրում		
Բանկի ներքին աուդիտին	22,629	19,357
Աշխատավարձ	22,629	19,057
Պարգևատրում		300
Ընդամենը	158,645	130,008

Մանրագրություն 32. "Ֆինանսական ռիսկերի վերաբերյալ նվազագույն բացահայտումներ"

1) վարկային ռիսկի բանկի սեփական սահմանում

Վարկային ռիսկը վարկի, հաշվարկված տոկոսի կամ դրանց մի մասի պայմանագրով սահմանված ժամկետներից ուշացման կամ անվերադարձելիության հնարավոր վտանգն է՝ պայմանավորված վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման, գրավի արժեզրկման և նման այլ պատճառներով, որի արդյունքում բանկը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել:

2) վարկային ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Բանկում մշակվել է վարկային ռիսկի գնահատման և կառավարման մեթոդաբանություն, որը հնարավորություն է տալիս գնահատելու վարկի ռիսկայնությունը՝ հիմնվելով համապատասխան մոդելի հաշվարկների արդյունքների վրա: Ձուգակցելով մաթեմատիկական և տնտեսագիտական հիմնավորումները՝ վարկային ռիսկի գնահատման մոդելն ապահովում է ռիսկի գնահատման համալիր մոտեցում, որի արդյունքում վերոհիշյալ մեթոդաբանությունը նպաստում է վարկի տրամադրման հիմնավորված որոշման կայացմանը՝ որպես էկզոգեն փոփոխականներ կիրառելով նաև էքսպերտային գնահատականները: Փոխառուի վարկունակության նախնական ուսումնասիրության ժամանակ բանկը բացահայտում է պոտենցիալ փոխառուի համապատասխանությունը բանկի վարկային քաղաքականությամբ սահմանված ընդհանուր չափանիշներին, որի դրական արդյունքի դեպքում կատարվում է վարկունակության գործոնների մանրամասն վերլուծություն:

3) մողելների նկարագրությունը (առկայության դեպքում),

Ի հավելումն վերոհիշյալ մեթոդաբանության՝ վարկային ռիսկի գնահատման համար բանկում կիրառվում է նաև սթրես թեստերի մեթոդը, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շուկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի վնասների հաշվարկ:

Սթրես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ և յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում է բանկի վնասը: Վարկային ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շուկային սցենարները.

1. դասակարգված վարկերի X%-ի չափով դուրսգրումը,
2. կասկածելի վարկերի Y%-ի դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
3. ստանդարտ վարկերի Z%-ի դասակարգումը հսկվող վարկերի,
4. արտարժույթով ստանդարտ վարկերի U%-ի դասակարգումը հսկվող վարկերի,
5. խոշոր վարկառուի սննկացման հետևանքով վարկի անհուսալի դառնալու սցենար,
6. ընդհանուր վարկերի K%-ի դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
7. հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների և հետհաշվեկշռային անավարտ ժամկետային գործառնությունների L%-ի չափով վերափոխումը հաշվեկշռային հոդվածների,
8. առաջին (բացառությամբ կասկածելի դասակարգված), երկրորդ, երրորդ և յոթերորդ սցենարների միաժամանակ հանդես գալու սցենար,

որտեղ X, Y, Z, U, K, L-ը սցենարների պարամետրերն են (1-ից 100 թվեր են):

Սթրես թեստերի կիրառման արդյունքում հաշվարկվում են նշված շուկային իրավիճակների ազդեցությունը Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության Ն1 նորմատիվների վրա, ինչպես նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերը, գնահատվում են նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և չափերը, պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարի չափը:

Հաշվարկվում են հնարավոր տարբեր սցենարների դեպքում (յուրաքանչյուր սցենարի պարամետրի տարբեր արժեքների համար) պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարները, որոնք օգտագործվում են նախորդ ժամանակահատվածների տվյալների հիման վրա մշակված հավանական սցենարների վերլուծման նպատակով: Առավել հավանական սցենարների վերլուծության միջոցով գնահատվում է վարկային պորտֆելի ռիսկայնությունը և իրականացվում են ռիսկի նվազագույն մակարդակի ապահովմանն ուղղված միջոցառումներ: Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության նորմատիվների վրա դասակարգված, կասկածելի, ստանդարտ և ընդհանուր վարկերի որոշակի տոկոսի դուրսգրման սցենարների ազդեցության վերլուծությունում ներառված է նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի որոշումը, որը հնարավորություն է տալիս գնահատել տվյալ օրվա դրությամբ նորմատիվների խախտման հավանականությունը (ռիսկը):

4) վարկային ռիսկի թուլատրելի մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և ռիսկի քանակական գնահատական.

Բանկը, իր վարկային պորտֆելը կառուցելիս, հաշվառում և վիճակագրություն է տանում վարկերի առանձին տեսակների կենտրոնացումների վերաբերյալ.

- ✓ ըստ տնտեսության ճյուղի,
- ✓ ըստ տարածաշրջանի,
- ✓ ըստ մեկ փոխառուի և նրա հետ փոխկապակցված անձանց,
- ✓ ըստ վարկերի ժամկետների,
- ✓ ըստ գրավների և այլն:

5) վարկային ռիսկի կարգավորումը՝ վարկային ռիսկի ազդեցության նվազման կամ չեզոքացման ուղղությամբ աշխատանքները:

Բանկի որդեգրած վարկային քաղաքականությունը նպատակ է հետապնդում առավելագույնի հասցնել ներգրավված միջոցների, որպես վարկ տեղաբաշխման արդյունավետությունը՝ ապահովելով համապատասխան իրացվելիություն և ռիսկի դիվերսիֆիկացիա անհրաժեշտ եկամտաբերության պայմաններում:

Բանկի վարկային ռիսկի կառավարումն իրականացվում է գործընթացը կարգավորող կանոնակարգերի և կարգերի միջոցով, որոնք սահմանում են վարկառուին ներկայացվող պահանջները, վերջինիս վարկունակությունը գնահատող համապատասխան չափանիշները, վարկի ապահովվածության գնահատումը, գրավի իրացվելիության վերլուծությունը, խոշոր վարկերի տրամադրման սահմանափակումը, արտաքին միջավայրի փոփոխությունների կանխատեսումը, վարկային մոնիտորինգը, հսկողությունը, վերահսկումը և այլն:

31/03/2019

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԳ* երկրներ	Ոչ ՏՀԶԳ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	40,030,887				40,030,887
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	105,771				105,771
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	10,694,218	648,579	2,450,234	133,735	13,926,766
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	5,252,638				5,252,638
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	70,843				70,843
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	133,212,681	32,533	65,695		133,310,909
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով սահմանվող արժեթղթեր	2,833,593		5,798		2,839,391
Նետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	19,658,563				19,658,563
Այլ ակտիվներ	116,292		1,181		117,473
Ընդամենը ակտիվներ	211,975,486	681,112	2,522,908	133,735	215,313,241
Վարկային ծիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	12,962,113		1,416,000		14,378,113
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	33,335,160	37,212	28,374,683	2,685,839	64,432,894
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	92,736,428	1,364,214	624,350	2,850,014	97,575,006
Ընդամենը պարտավորություններ	126,071,588	1,401,426	28,999,033	5,535,853	162,007,900
Ջուտ դիրք	85,903,898	(720,314)	(26,476,125)	(5,402,118)	53,305,341

31.12.2018

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԳ* երկրներ	Ոչ ՏՀԶԳ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	38,187,014				38,187,014
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	116,058				116,058
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	9,089,105	2,606,592	2,085,896	154,760	13,936,353
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	3,882,703				3,882,703
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	18,870				18,870
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	133,330,938	32,141	76,878		133,439,957
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով սահմանվող արժեթղթեր	2,292,220		5,798		2,298,018
Նետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	17,454,208				17,454,208
Այլ ակտիվներ	76,492		1,173		77,665
Ընդամենը ակտիվներ	204,447,608	2,638,733	2,169,745	154,760	209,410,846
Վարկային ծիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	21,460,887	38,586			21,499,473
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	37,184,602	74,857	24,190,570	2,725,455	64,175,484
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	90,854,799	1,406,890	590,631	3,001,762	95,854,082
Ընդամենը պարտավորություններ	128,039,401	1,481,747	24,781,201	5,727,217	160,029,566
Ջուտ դիրք	76,408,207	1,156,986	(22,611,456)	(5,572,457)	49,381,280

ՀՀ տարածքում տեղաբաշխված վարկերը ըստ ՀՀ մարզերի տեղաբաշխվածության.

Հազ. դրամ

ՀՀ մարզեր	31/03/2019	31/12/2018
Երևան	92,631,321	96,510,913
Կոտայք	9,458,095	7,759,921
Լոռի	6,385,155	6,261,967
Շիրակ	4,908,283	4,658,632
Գեղարքունիք	4,485,367	4,127,286
Արարատ	3,983,031	3,589,993
Արմավիր	3,811,445	3,349,154
Սյունիք	2,743,596	2,427,589
Արցախ	1,653,698	1,658,197
Արագածոտն	1,455,133	1,294,250
Տավուշ	946,975	956,980
Վայոց Ձոր	848,810	845,075
Ընդամենը	133,310,909	133,439,957

Վարկային ռիսկի վերլուծություն

1) Վարկային պորտֆելի ապահովածության արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով բանկում վարկերը տրամադրվում են գրավի գնահատված արժեքի առավելագույնը 70%-80%-ի չափով և վարկի գծով հետագա մարումների դեպքում վարկ/գրավ հարաբերակցության գործակիցը նվազում է: Գրավադրվող գույքերի գնահատումը կատարվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից ՀՀ դրամով, վարկերը տրամադրվում են նաև արտարժույթով: Փոխարժեքային տատանումների և ժամկետանց վարկերի պարագայում կուտակված տույժերի հաշվին վարկառուի պարտավորությունների աճի հետևանքով գրավի արժեքի անբավարարության դեպքում բանկի ռիսկերը նվազացնում է այն, որ համաձայն վարկային պայմանագրերի բանկը իրավունք ունի բավարարել իր վարկային պահանջը վարկառուի բանկային հաշվում առկա դրամական միջոցների հաշվին, որից հետո պահանջը վարկային պարտքի բռնագանձում դատական կարգով:

2) Հարկ է նշել, որ վարկային պորտֆելում չապահովված վարկերը (առանց պահուստների) 31.03.2019թ-ի դրությամբ չեն գերազանցում վարկային պորտֆելի 2.17%-ը: Չապահովված վարկերի գերակշիռ մասը կազմում են "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ-ում հաշիվների ակտիվ շարժ ունեցող հաճախորդներին տրամադրված վարկերը, որոնք ունեն կայուն դրամական հոսքեր: Մեծ տեսակարար կշիռ են կազմում նաև պլաստիկ քարտերի համար սահմանված վարկային գծերը: Այս վարկերի գծով ռիսկը փոքր է, քանի որ փոքր է մեկ հաճախորդին տրամադրվող վարկային գծերի սահմանաչափը, վարկառուները ապահովված են աշխատանքով, առանձին դեպքերում առկա են հեղինակավոր կազմակերպությունների երաշխավորություններ:

3) Վարկային ներդրումները 31.03.2019թ-ի դրությամբ առանց պահուստների կազմել են 135,263,298 հազ. դրամ: Փուլ 2, փուլ 3 գնացած վարկերի ծավալը 31.03.2019թ-ի դրությամբ կազմել է 1,044,294 հազ. դրամ:

4) Վարկային պորտֆելի պահուստավորումը համապատասխանում է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջներին:

5) 2019թ | եռամսյակում կնքված ռեպո գործարքների ծավալը (բացառությամբ երկարաձգումների) կազմել է 148,294,708 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 68,108,048 հազ. դրամ: Հակադարձ ռեպո գործարքների ծավալը 2019թ | եռամսյակում կազմել է 14,997,643 հազ. դրամ, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 8,647,505 հազ. դրամ:

6) "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը իրականացվում է անհրաժեշտ մասնագիտական գիտելիքներով օժտված և աշխատանքային փորձ ունեցող անձնակազմի կողմից: Մասնագետների ընդունելիությունը կատարվում է մրցութային կարգով հատուկ՝ մրցութային հանձնաժողովի կողմից: Մրցույթների մասին հայտարարությունները տեղակայվում են զանգվածային լրատվության միջոցներում և բանկի ինտերնետ կայքում:

7) Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու և առևտրային վարկերի գծով վարկային ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով վարկային մասնագետների կողմից իրականացվում է վարկառուի ֆինանսական գործունեության մանրամասն վերլուծություն: Վերլուծության նպատակով վարկի տրամադրման ստորաբաժանումների մասնագետները այցելում են հաճախորդի գործունեության վայր, վերլուծության համար օգտվելով ինչպես առկա հաշվետու փաստաթղթերից, այնպես էլ կազմելով հաշվեկշիռի, եկամուտ-ծախսերի, դրամական հոսքերի, կապիտալի շարժի սեփական տարբերակները:

Բանկի մասնագետի կողմից կազմած հաշվեկշիռը արտացոլում է իրավիճակը վերլուծության պահին՝ իրացվելի ակտիվներ /կանխիկ միջոցներ դրամարկղում, բանկային հաշիվներ, խնայողություններ/, դեբիտորական պարտքեր /ստացվելիք գումարներ, ապրանքներ ճանապարհին, կատարված կանխավճարներ/, ապրանքանյութական պաշարներ /հումք, նյութեր, կիսաֆաբրիկատներ, ապրանքներ/, հիմնական միջոցներ /հաճախորդի գործունեության հետ կապված սարքավորումներ, ավտոմեքենաներ, անշարժ գույք և այլ գույք/:

Եկամուտ - ծախսերի հաշվետվությունը կազմվում է հաշվի առնելով հաճախորդի միջին ցուցանիշները՝ իրացում /միջինացված տվյալներ/, ապրանքի կամ ծառայությունների արժեք /հումքի, նյութերի ծախս, ապրանքների ինքնարժեք/, վերադիր ծախսեր /աշխատավարձ, վարձավճար, տրանսպորտային ծախսեր, կոմունալ ծախսեր, հարկեր և այլն/, այլ եկամուտներ, այլ ծախսեր, տրամադրվելիք վարկի և տոկոսների մարումներ:

Վերլուծության ժամանակ հաշվարկվում են հաճախորդի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այնպիսի տնտեսական ցուցանիշներն ու գործակիցները, ինչպիսիք են կապիտալի համարժեքության գործակից, իրացվելիության գործակից, շրջանառելիության գործակից, վերադիր, համախառն մարժա, մաքուր մարժա, իրացման ծավալների թույլատրելի իջեցման սահման, լրացուցիչ հաշվարկվում է նաև վարկի սպասարկման գործակից:

Վարկի գումարը տրամադրվում է միայն վարկառուի ֆինանսական վիճակը նշված ցուցանիշների համար սահմանված բանկի պահանջներին բավարարելու դեպքում, որոնք ամրագրված են վարկավորման գործընթացը սահմանող ներքին իրավական ակտերով:

Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով պարբերաբար իրականացվում է տրամադրված վարկերի մոնիտորինգ: Մոնիտորինգը իրականացվում է բանկի հատուկ ստորաբաժանման՝ վարկերի մոնիտորինգի բաժնի կողմից: Վարկերի ընթացիկ մոնիտորինգը անհրաժեշտության դեպքում իրականացվում է վարկային մասնագետների կողմից:

Կիրառվում է մոնիտորինգի երկու տեսակ՝

1. Փաստացի այցելությունների միջոցով մոնիտորինգ:

2. Հեռախոսային մոնիտորինգ:

Մոնիտորինգի ընթացքում բաժնի մասնագետների կողմից պարզաբանվում են հետևյալ

2. Տեղեկատվություն վարկառուի շուկայում դիրքի փոփոխության վերաբերյալ (մրցակիցներ, գնային տատանումներ, իրացում և այլն):

3. Ըստ փուլերի տրամադրվող վարկերի, ինչպես նաև գործող վարկերի առկայության դեպքում, նախքան հերթական փուլի կամ նոր վարկի տրամադրումը, իրականացվում է նախկինում տրված վարկի մոնիտորինգ (վերլուծություն):

4. Փոփոխություններ կապված մատակարարների, սպառողների կազմի, հումքի գների հետ:

5. Վարկառուի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այլ ցուցանիշներ:

Մոնիտորինգի ընթացքում վարկի ոչ նպատակային օգտագործման կամ վարկառուի կողմից բանկին ոչ ստույգ տեղեկատվություն ներկայացման դեպքերի բացահայտման ժամանակ փուլերով տրամադրվող վարկերի դեպքում կարող է դադարեցվել հետագա վարկավորումը կամ կարող է դադարեցվել վարկային պայմանագրի գործողությունը և իրականացվել վարկի, առևտրային նպատակով տրամադրված վարկային գծի և հաշվարկված տոկոսագումարների վաղաժամկետ մարում՝ հիմք ընդունելով գրավի պայմանագրով վերապահված իրավունքները:

Գրավի գնահատումը իրականացվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից: Գույքերի գնահատումը արտացոլում է շուկայում առկա իրավիճակը՝ հաշվի առնելով գույքերի գների կանխատեսումը:

0

Հաճախորդների հետ կնքվող վարկային և գրավի պայմանագրերում առկա է դրույթ գույքերի պարտադիր ապահովագրության վերաբերյալ:

Դուրս գրված վարկերի հավաքագրումը իրականացվում է վարկավորման և միջոցների ներգրավման վարչության խնդրահարույց վարկերի բաժնի և անվտանգության վարչության կողմից համատեղ:

8) "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը ներառում է վարկային ռիսկերը հայտնաբերելու համար համապատասխան բոլոր ազդակները:

Վարկային ռիսկի կառավարումը Բանկում կատարվում է հետևյալ հիմնական ընթացակարգերով՝

1. Վարկավորվող օբյեկտի խելամիտ բացահայտման գործընթաց,
2. Վարկային փաստաթղթերի ստանդարտ փաթեթի հավաքագրում,
3. Վարկերի մոնիտորինգ,
4. Պրոբլեմային վարկերի մարման գործընթաց:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունքում բացահայտվում և գնահատվում է փոխառուի իրավունակությունը, վարկի նպատակը, փոխառուի վարկունակությունը և վարկի մարման աղբյուրները, փոխառուի հետ կապված անձանց գծով առկա ռիսկերի բացահայտում, փոխառուի վարկային պատմությունը, ձեռնարկատիրական գործունեություն ծավալելու փորձառությունը, դիրքը շուկայում, գրավի առարկայի համապատասխանությունը:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունավետության բարձրացմանը նպաստում է նաև այն, որ բանկի կողմից վարկավորվող հաճախորդների գործունեությունը շատ դեպքերում փոխկապակցված է և բանկը հնարավորություն է ունենում ստուգելու հաճախորդի կողմից ներկայացվող տեղեկատվության ճշգրտությունը նրա հետ առնչվող /մատակարար, գնորդ կամ մրցակից հանդիսացող/ հաճախորդի կողմից ներկայացված տեղեկատվության հետ համեմատելու միջոցով:

Շուկայական ռիսկ

1) շուկայական ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Շուկայական ռիսկը արտարժույթային, տոկոսադրույքի և գնային ռիսկն է, որը հետևանք է համապատասխանաբար՝ փոխարժեքի, տոկոսադրույքների և կապիտալի գործիքների գների տատանման:

2) շուկայական ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկի և դիրքերի կառավարման արդյունավետության գնահատում:

Արտարժույթային ռիսկի գնահատման VAR մոդելի հաշվարկներն իրականացվում են օրական կտրվածքով, որոնց համար հիմք են հանդիսանում արտարժույթների փոխարժեքների նախորդ ժամանակահատվածի տվյալների ժամանակային շարքերը և արտարժույթային դիրքերի վերաբերյալ տվյալները: Որպես առանձին արտարժույթային դիրքի գծով ռիսկի բնութագրիչ դիտվում է առաջիկա մեկ (տաս) օրվա համար փոխարժեքների տատանման հետևանքով վերագնահատման վնասի հնարավոր առավելագույն մեծությունը տրված հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի հաշվարկներն իրականացվել են 99% հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի շրջանակներում հաշվարկվում է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների կոռելյացիոն մատրիցը, որի հիման վրա իրականացվում է արտարժույթային դիրքերից առաջացող հնարավոր առավելագույն ընդհանուր վնասի (արտարժույթային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի ռիսկի) գնահատում:

Հաշվետու եռամսյակի արդյունքներով միջին օրական հնարավոր առավելագույն վնասն (արտարժույթային ռիսկը) ըստ առանձին արտարժույթային դիրքերի և արտարժույթային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի, 99% հուսալիության պայմաններում կազմել է.

Հազ. դրամ

Հաշվետու ժամանակաշրջան	USD	GBP	EUR	CHF	KZT	AED	RUB	GEL	XAU	Համահասո՞ VAR
2018թ. IV եռ.	988,04	499,74	170,16	94,35	23,39	2,08	755,68	143,71	34,61	1,508,69
2019թ. I եռ.	1,340,36	95,29	180,75	112,37	28,04	1,97	873,82	173,90	53,84	1,719,71
աճ/նվազում	352,32	-404,45	10,59	18,02	4,65	-0,11	118,14	30,19	19,23	211,02

Ներկայացվում է բանկի արտաբժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների.

31/03/2019

Հազ. դրամ

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտաբժույթ*	II խմբի արտաբժույթ**	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և ռոտան համաժժեքներ	20,207,918	18,504,432	1,318,537	40,030,887
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշարձաններ	443	105,328		105,771
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	1,126,410	12,735,193	65,163	13,926,766
Հակադարձ հետզման պայմանագրեր	4,913,300	339,338		5,252,638
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքներ	70,843			70,843
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	74,592,060	58,686,131	32,718	133,310,909
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով սահմուտ ֆին. ակտիվներ	2,304,138	535,253		2,839,391
Հետզման պայմանագրով գրավարված արժեթղթեր	19,658,563			19,658,563
Այլ ակտիվներ	73,833	43,636	4	117,473
Ընդամենը ակտիվներ	122,947,508	90,949,311	1,416,422	215,313,241
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	14,151,150	16,095,913	64,709	30,311,772
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ	5,747,097	22,289,013		28,036,110
ՀՀ Կենտրոնական Բանկից և ՀՀ կառավորությունից ստացված վարկեր	6,085,012			6,085,012
Հետզման պայմանագրեր	22,765,091	316,493		23,081,584
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	46,976,766	49,064,464	1,533,776	97,575,006
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն	378,088			378,088
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	99,841	2,984,926		3,084,767
Կճարմանի գումարներ	282,884			282,884
Հետաձգված հարկաին պարտավորություն	878,546			878,546
Պահույթներ	42,257			42,257
Այլ պարտավորություններ	947,205	41,063	476	988,744
Ընդամենը պարտավորություններ	98,363,937	90,791,872	1,598,961	190,744,770
Զուտ ռիսկ	24,583,571	167,439	(182,539)	24,568,471

31/12/2018

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտաբժույթ*	II խմբի արտաբժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և ռոտան համաժժեքներ	19,444,309	17,433,790	1,308,915	38,187,014
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշարձաններ	443	115,615		116,068
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	2,912,664	10,727,980	295,709	13,936,353
Հակադարձ հետզման պայմանագրեր	3,681,119	201,584		3,882,703
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	70,904,620	62,518,502	16,835	133,439,957
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով սահմուտ ֆին. ակտիվներ	1,677,294	620,724		2,298,018
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքներ	18,870			18,870
Հետզման պայմանագրով գրավարված արժեթղթեր	17,454,208			17,454,208
Այլ ակտիվներ	71,164	6,481	20	77,665
Այլ ակտիվներ	116,164,691	91,624,676	1,621,479	209,410,846
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	13,892,233	20,043,269	150,289	34,085,791
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ	3,382,372	20,677,318		24,059,690
ՀՀ Կենտրոնական Բանկից և ՀՀ կառավորությունից ստացված վարկեր	6,030,003			6,030,003
Հետզման պայմանագրեր	20,204,342	314,706		20,519,048
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	46,333,146	48,031,651	1,489,285	95,854,082
Մտոտույս փոխառություն	705,853	2,676,296		3,382,149
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն	273,836			273,836
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	102,880	1,958,080		2,060,960
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություն	1,402			1,402
Կճարմանի գումարներ	280,380			280,380
Հետաձգված հարկաին պարտավորություն	925,401			925,401
Պահույթներ	61,891			61,891
Այլ պարտավորություններ	963,272	207,669	55,327	1,226,268
Այլ պարտավորություններ	93,157,011	93,908,989	1,694,901	188,760,901
Զուտ ռիսկ	23,007,680	(2,284,313)	(73,422)	20,649,945

* I խմբի արտաբժույթի՝ կազմը հետևյալն է. ՄՍՐ դրվար, Անգլիական ֆունտ ստեռլինգ, Եվրո, Շվեյցարական ֆրանկ, Ոսկու ստանդարտացված ձուլակտոր և Մետաղական հաշիվ
 ** II խմբի արտաբժույթի՝ կազմը հետևյալն է. ՌԴ ռուբլի, KZT, Կրաքակալ կարի, ՄԱԷ դիրհամ:

Տոկոսադրույքի քիսկ

Տոկոսադրույքի փոփոխման քիսկի գնահատում:

Դիսքալանսի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ բանկի 2019թ. I եռամսյակի միջին կուտակային դիսքալանսը (տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքը) դրական է՝ 14,771,973 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 16,834,671 հազ. դրամի դիմաց՝ բացարձակ արժեքով նվազելով 2,062,698 հազ. դրամով կամ 12.3%-ով, այսինքն՝ բանկը միջին հաշվով 2019թ. I եռամսյակում զգայուն է եղել ըստ ակտիվների: Միջին կուտակային դիսքալանսը 2019թ. I եռամսյակում, նախորդ եռամսյակի համեմատ, բացարձակ արժեքով նվազել է 4,764,348 հազ. դրամով կամ 24.4%-ով:

Տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների հարաբերակցության միջին գործակիցը 2019թ. I եռամսյակում, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ, նվազել է 3.5 տոկոսային կետով՝ կազմելով 109.3%՝ 2018թ. I եռամսյակի 112.8% միջին արժեքի դիմաց, այսինքն 2019թ. I եռամսյակում միջին հաշվով տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվները կազմել են տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն պարտավորությունների 109.3%-ը:

Ակտիվների դյուրացիան 2019թ. I եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 1.525 տարի (2018թ.-ի I եռամսյակի վերջի 1.451 տարվա դիմաց)՝ աճելով 0.074 տարով կամ 5.1%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (1.467 տարի) նշված ցուցանիշն աճել է 0.058 տարով կամ 4.0%-ով:

Պարտավորությունների դյուրացիան 2019թ. I եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.847 տարի (2018թ.-ի I եռամսյակի վերջի 0.873 տարվա դիմաց)՝ նվազելով 0.026 տարով կամ 3.0%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (0.825) նշված ցուցանիշն աճել է 0.022 տարով կամ 2.7%-ով:

Դյուրացիայի ճեղքվածքը 2019թ. I եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.774 (2018թ.-ի I եռամսյակի վերջի 0.665-ի դիմաց)՝ աճելով 0.109-ով կամ 16.4%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (0.712) նշված ցուցանիշն աճել է 0.062-ով կամ 8.7%-ով:

**Փոփոխվող տոկոսադրույքով ակտիվներ և պարտավորություններ
31.03.2019թ**

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով
Տեղաբաշխված միջոցներ												
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ												
Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ներգրավված միջոցներ												
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, - վարկեր												
						6,653,735		7,711,109		20,917		2,440,350
Ընդամենը	-	-	-	-	-	6,653,735	-	7,711,109	-	20,917	-	2,440,350
Զուտ դիրք	-	-	-	-	-	(6,653,735)	-	(7,711,109)	-	0	-	0

31/12/2018

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով
Տեղաբաշխված միջոցներ												
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ												
Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ներգրավված միջոցներ												
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, այդ թվում												
- վարկեր						10,101,728		4,231,924		101,104		
Ընդամենը	-	-	-	-	-	10,101,728	-	4,231,924	-	101,104	-	-
Զուտ դիրք	-	-	-	-	-	(10,101,728)	-	(4,231,924)	-	(101,104)	-	-

Ներկայացվում է հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար գործող միջին տոկոսադրույքները.

Հոդվածի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ 31/03/2019թ.		Հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ 31/12/2018թ.	
	Դրամ	Արտարժույթ	Դրամ	Արտարժույթ
Ակտիվներ				
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում			4.60	-
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում	7.2	1.2	7.70	2.60
- միջբանկային վարկեր		1.4	0.00	2.60
- միջբանկային ռեառ	6.5		6.70	0.00
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	10.9	5.2	12.05	6.24
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	12.8	8.7	11.50	5.60
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	7.5	5.3	7.90	4.80
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	5.4	3.6	5.09	3.80

3) մոդելների նկարագրությունը
Արտարժույթային ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի տատանման հետևանքով վերագնահատումից հնարավոր առավելագույն վնասն է, որը գնահատվում է ինչպես ըստ առանձին արտարժույթների, այնպես էլ բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների ողջ փաթեթի (այստանեստ փաթեթ) համար:

Արտարժույթային ռիսկի չափման և գնահատման համար կիրառվում է միջազգային պրակտիկայում ընդունված VAR (Value at Risk) մեթոդը (մոդելը), որի միջոցով հաշվարկվում է ինչպես առանձին արտարժույթի տեսակների (արտարժույթային դիրքերի), այնպես էլ ամբողջ փաթեթի համար հնարավոր առավելագույն վնասի չափը (տրված հուսալիությամբ): Համաձայն VAR մեթոդի հնարավոր առավելագույն վնասի չափը հաշվարկվում է արտարժույթային բաց դիրքերի և փոխարժեքների տատանումը բնութագրող ժամանակային շարքերի հիման վրա: Բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների համար հաշվարկված մեկօրյա VAR-երի հիման վրա գնահատվում են 10-օրյա VAR-երի արժեքները՝ առանձին արտարժույթների և ընդհանուր փաթեթի համար:

Հնարավոր առավելագույն վնասի հաշվարկը հնարավորություն է տալիս բանկին գնահատել իր արտարժույթային գործունեության արդյունավետությունը՝ հաշվի առնելով կորուստ կրելու ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը, կառավարել արտարժույթային դիրքերը՝ էլնելով հնարավոր առավելագույն կորուստների չափից, անհրաժեշտության դեպքում սահմանափակելով արտարժույթային դիրքերի ծավալները:

Բանկի արտարժույթային քաղաքականությունը միտված է արտարժույթային դիրքերի արդյունավետ կառավարման ապահովմանը՝ զուգակցելով այն արդարացված ռիսկի մակարդակի հետ, իսկ նորմատիվների հաշվարկման ժամանակ հաշվարկվում է արտարժույթային ռիսկի հաշվարկման ստանդարտ մեթոդաբանության համաձայն :

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխման բացասական ազդեցության հնարավորությունն է բանկի զուտ տոկոսային եկամտի կամ կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

Տոկոսադրույքի ռիսկի գնահատումն իրականացվում է "Տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների ճեղքվածքի մոդելի" ("GAP մոդել") և "Դյուրացիայի մոդելի" կիրառմամբ, որոնք հնարավորություն են տալիս գնահատել տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցությունը բանկի զուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

GAP ցուցանիշը (ճեղքվածքը) հաշվարկվում է որպես տոկոսադրույքի փոփոխման նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների տարբերություն: Հաշվարկներն իրականացվում են յուրաքանչյուր ամիս՝ առաջիկա 3 ամիսների ընթացքում զուտ տոկոսային եկամտի վրա տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցության գնահատման համար:

Սույն մոդելի շրջանակներում կատարվում են հետևյալ ենթադրությունները.

1. դիտարկվող ժամանակահատվածում ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքը և ծավալները մնում են անփոփոխ, այսինքն՝ մարված ակտիվները և պարտավորությունները կրկին տեղաբաշխվում և ներգրավվում են, բայց արդեն նոր գործող տոկոսադրույքներով,
2. տոկոսադրույքների վերանայումը կատարվում է յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի միջնակետում,
3. տարբեր մարման ժամկետայնությամբ բոլոր ակտիվների և պարտավորությունների տոկոսադրույքները փոփոխվում են միևնույն չափով, այսինքն՝ տեղի է ունենում ակտիվների և պարտավորությունների եկամտաբերության կորերի զուգահեռ տեղաշարժ:

Բանկի զգայունությունը տոկոսադրույքի նկատմամբ գնահատվում է "ճեղքվածքի հարաբերակցություն" ցուցանիշի միջոցով (GAP/ASSETS), որը հաշվարկվում է ակտիվների և պարտավորությունների կումուլյատիվ ճեղքվածքը հարաբերելով ակտիվներին:

Դյուրացիայի մոդելի դեպքում գնահատվում է տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցությունը կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

Այս մոդելի շրջանակներում նախ հաշվարկվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների պորտֆելների դյուրացիաները (միջին կշռված ժամկետայնությունները), այնուհետև, վերջիններիս հիման վրա՝ կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխությունը, որն իրենից ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների (ապագա հոսքերի) ներկա արժեքների փոփոխությունների (պայմանավորված տոկոսադրույքի տատանմամբ) տարբերությունը: Կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխության գնահատման համար հաշվարկվում է դյուրացիայի ճեղքվածքը

, որն արտացոլում է բանկի ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների անհամապատասխանության աստիճանը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների ապագա հոսքերի միջին կշռված ժամկետայնությունների անհամապատասխանությունը: Դյուրացիայի ճեղքվածքի մեծ արժեքը վկայում է տոկոսադրույքների ռիսկի մակարդակի բարձր լինելու մասին: Դյուրացիայի ճեղքվածքի ցածր մակարդակի պահպանումը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների միմյանց մոտ արժեքների ապահովումը, հանգեցնում է տոկոսադրույքի ռիսկի հեջավորման (կապիտալի տնտեսական արժեքի՝ տոկոսադրույքների փոփոխության նկատմամբ կայունության):

Մշտապես ուսումնասիրվում են փոփոխուն տոկոսադրույքների տատանումները և դինամիկան, գնահատվում է դրանց հավանական փոփոխությունների ազդեցությունը բանկի փոփոխուն տոկոսադրույթով ակտիվների և պարտավորությունների վրա:

Տոկոսադրույքի ռիսկի նվազեցման նպատակով ապահովվում է տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքի (կուտակային դիսբալանսի) և դյուրացիայի ճեղքվածքի պահպանումը ռիսկի ընդունելի սահմաններում: Հաշվի առնելով տոկոսադրույքների փոփոխման ընդհանուր միտվածությունը և կիրառելով մշակված մոդելները՝ միջոցառումներ են ձեռնարկվում ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալային և ժամկետային արդյունավետ հարաբերակցությունների ապահովման ուղղությամբ:

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկը որն է բորսայում (ներում) ցուցակված, բանկի հաշվեկշռում շուկայական ընթացիկ գներով արտացոլվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով Բանկի կողմից ֆինանսական կորուստներ կրելու վտանգն է՝ պայմանավորված ինչպես սովորական կապիտալի գործիքի և դրա թողարկողի, այնպես էլ շուկայում շրջանառվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների ընդհանուր տատանումների հետ կապված գործունեությունը (սովորական կապիտալի գործիքի գծով երկար կամ կարճ դիրքի առկայության պայմաններում):

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում.

- ✓ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության
- ✓ հնարավոր կորուստների գնահատում,
- ✓ հեջավորման գործիքների կիրառում,
- ✓ ֆինանսական գործիքների գծով լիմիտների (ըստ կապիտալի գործիքներով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի, stop-loss) սահմանում,
- ✓ կապիտալի գործիքների փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Իրացվելիության ռիսկ

1) Իրացվելիության ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Իրացվելիությունը բանկի ստանձնած պարտավորությունների ամբողջությամբ և սահմանված ժամկետներում կատարման հնարավորությունն է:

Իրացվելիության ռիսկը հավանականությունն է, որ բանկն ի վիճակի չի լինի ճիշտ ժամանակին բավարարել իր պարտատերերի պահանջներն առանց լրացուցիչ կոռուստներ կրելու, ինչը բացասաբար կազդի բանկի շահույթի և/կամ կապիտալի վրա:

2) Իրացվելիության ռիսկի չափման և գնահատման մոդելների նկարագրությունը

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման համար կիրառվում են՝ սթրես թեստերի մեթոդը, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շոկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի իրացվելիության նորմատիվների խախտման հնարավորության բացահայտում և դրանց չափերի հաշվարկ և ժամկետայնության ճեղքվածքների մեթոդը, որը ենթադրում է իրացվելիության ցուցանիշների հաշվարկ, որոնց միջոցով իրականացվում է նաև իրացվելիության կառավարման որակի գնահատում:

Սթրես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ: Յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում են բանկի նորմատիվների խախտման չափերը:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շոկային սցենարները.

1. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
2. Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
3. բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների 25%-ի ետ պահանջում,
4. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ և բոլոր ցպահանջ

5. Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների X%-ի ժամկետից շուտ և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների Y%-ի ետ պահանջում (ընդ որում դիտարկվում են սցենարի երեք մակարդակ՝ մեղմ, միջին և խիստ, որոնք իրենցից ներկայացնում են ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների (ժամկետից շուտ) և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների համապատասխանաբար 10, 15 և 20 տոկոսի միաժամանակ ետ պահանջման իրավիճակները):

Բացահայտվում է նշված իրավիճակների հանդես գալու պայմաններում իրացվելիության Ն21 և Ն22 նորմատիվների

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման ժամկետայնության ճեղքվածքների մեթոդաբանությունը հնարավորություն է տալիս գնահատել և վերլուծել բանկի իրացվելիության ռիսկը, ինչպես նաև բանկի կողմից վարվող քաղաքականությունը իրացվելիության բավարար մակարդակը պահպանելու համար: Այդ նպատակով բացահայտվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքները, հաշվարկվում են իրացվելիության ցուցանիշները և գնահատվում է բանկի իրացվելիության կառավարման որակը: Իրացվելիության գնահատման սույն մեթոդաբանությունում կատարվում է ակնթարթային, մինչև 90 օր կուտակային և ընդհանուր (մինչև մեկ տարի կուտակային) իրացվելիությունների տարանջատում, ինչպես նաև դիտարկվում են իրացվելիության ցուցանիշների ժամանակային շարքերը բանկի իրացվելիության կառավարման որակի գնահատման համար:

3) իրացվելույթյան ռիսկի թույլատրելի մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և ռիսկի քանակական գնահատական

Իրագրվելույթյան ռիսկի գնահատում:

2019թ 1 եռամսյակի ընթացքում ակնթարթային և ընդհանուր (մինչև 1 տարի կուտակային) իրացվելույթյան ցուցանիշներն աճել են համապատասխանաբար 16.0 և 12.4 տոկոսային կետով, իսկ մինչև 90 օր կուտակային իրացվելույթյան ցուցանիշը նվազել է 5.8 տոկոսային կետով:

--	--	--	--

Հաշվետու ժամանակաշրջան Հոդվածի անվանումը	31/03/2019								Հազ. դրամ	
	Չափաատյ	Մարմանը մնացել է						Անժամկետ	Ընդամենը	
	Ժամկետային	Ժամկետանց	Ցպահանջ	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամիս	6 ամսից մինչև 12 ամիս	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ			40,030,828	58						40,030,886
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	-	-	105,771	-	-	-	-	-		105,771
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ			76,004	3,668,682	437,791	5,999,429	2,822,698		922,162	13,926,766
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	-	-		5,252,638						5,252,638
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ				70,843						70,843
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	1,303,789	367,246		12,427,780	13,233,695	16,948,493	64,873,290	24,156,616		133,310,909
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				224,279	811	182,699	1,513,712	828,121	89,768	2,839,390
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր				19,658,563						19,658,563
Այլ պահանջներ	43,702		1,091	72,680						117,473
Ընդամենը	1,347,491	367,246	40,213,694	41,375,523	13,672,297	23,130,621	69,209,700	24,984,737	1,011,930	215,313,239
Այդ թվում՝										
I խմբի արտարժույթով	299,947	269,224	18,663,425	6,866,093	6,022,904	13,163,890	32,502,455	13,021,108	140,265	90,949,311
II խմբի արտարժույթով	-	-	1,318,486	67,106	1,583	3,266	25,982	-	-	1,416,423
Այդ թվում՝										
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով			438,007							438,007
Ֆիքսված տոկոսադրույթներով	1,272,329	247,670	276,267	37,833,121	12,931,314	21,755,906	66,894,879	24,937,229	-	166,148,715
Անտոկոս	75,162	119,576	39,499,420	3,542,402	740,983	1,374,715	2,314,821	47,508	1,011,930	48,726,517
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	-	710,514	4,471,229	1,879,909	11,991,128	8,424,986	2,834,006		30,311,772
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավելի	-	-	3,388,406	397,176	6,323,536	16,955,207	971,787			28,036,112
ՀՀ Կենտրոնական Բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	-	-	179,018	3,622	49,649	5,852,723				6,085,012
Հետգնման պայմանագրեր	-	-		23,081,584						23,081,584
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	34,899,933	14,075,990	11,479,959	20,873,408	14,008,768	2,236,948		97,575,006
Մտորադաս փոխառություն										-
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն				378,088						378,088
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր				18,708		1,072,128	1,993,930			3,084,766
Վճարվելիք գումարներ				236,472	46,411					282,883
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ				878,546						878,546
Պահուստներ	-	-		42,257						42,257
Այլ պարտավորություններ	-	-	782,044	202,221	253	4,203	24	-	-	988,745
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ				1,072,878	1,183,157	2,858,965	9,263,113			14,378,113
Ընդամենը	-	-	36,392,491	48,025,397	14,990,487	43,173,017	56,498,751	6,042,741	-	205,122,884
Այդ թվում՝										
I խմբի արտարժույթով	-	-	12,648,511	13498278	6,836,567	28,200,327	26,461,400	3,146,789	-	90,791,872
II խմբի արտարժույթով	-	-	427,470	306,545	423,141	350,497	91,308	-	-	1,598,961
"Խոշոր" պարտավորություններ					21,579,421	136,246	49,649	5,854,463		27,619,779
Այդ թվում՝										
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով				6,653,735	7,711,109	20,917	2,440,350			16,826,111
Ֆիքսված տոկոսադրույթներով	-	-	9,972,509	35,174,232	6,770,035	41,377,167	53,884,383	6,042,360	-	153,220,686
Անտոկոս	-	-	26,419,982	6,197,430	509,343	1,774,933	174,018	381		35,076,087
Զուտ իրացվելույթյան ճեղքվածք	1,347,491	367,246	3,821,203	(6,649,874)	(1,318,190)	(20,042,396)	12,710,949	18,941,996	1,011,930	10,190,355
Այդ թվում՝										
I խմբի արտարժույթով	299,947	269,224	6,014,914	(6,632,185)	(813,663)	(15,036,437)	6,041,055	9,874,319	140,265	157,439
II խմբի արտարժույթով	-	-	891,016	(239,939)	(421,558)	(347,231)	(65,326)	-	-	(182,538)
Փոփոխվող տոկոսադրույթների համար			438,007	(6,653,735)	(7,711,109)	(20,917)	(2,440,350)			(16,388,104)
Ֆիքսված տոկոսադրույթների համար	1,272,329	247,670	(9,696,242)	2,658,889	6,161,279	(19,621,261)	13,010,496	18,894,869	-	12,928,029
Կուտակային իրացվելույթյան ճեղքվածք	1,347,491	1,714,737	5,535,940	(1,113,934)	(2,432,124)	(22,474,520)	(9,763,571)	9,178,425	10,190,355	

Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջան

31/12/2018

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	Չափաատող		Մարմանը մնացել է					Անժամկետ	Ընդամենը
	Ժամկետային	Ժամկետանց	Ցպահանջ	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամիս	6 ամսից մինչև 12 ամիս	1-ից մինչև 5 տարի		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ			36,186,028	2,000,986					38,187,014
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	-	-	116,058	-	-	-	-	-	116,058
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				6,891,967	1,607,049	183,134	3,095,137	161,083	1,997,983
Հակադարձ հետցման պամանագրեր	-	-	-	3,882,703					3,882,703
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ				18,870					18,870
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	647,982	237,497		15,017,474	16,255,327	16,216,225	61,031,891	24,033,561	133,439,957
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				100,252	211,678	182,010	1,173,276	541,034	89,768
Հետցման պամանագրերով գրավադրված արժեթղթեր				17,454,208					17,454,208
Այլ պահանջներ	13	-	-	73,657	3,295		217	483	77,665
Ընդամենը									
Այդ թվում	647,995	237,497	36,302,086	45,440,117	18,077,349	16,581,369	65,300,521	24,736,161	2,087,751
I խմբի արտաքինություն									
II խմբի արտաքինություն	261,867	161,993	17,457,903	11,910,661	9,700,299	6,416,475	31,518,834	13,988,182	208,462
Այդ թվում	-	-	1,308,814	293,540	626	1,337	14,141	-	3,021
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով									
Ֆիքսված տոկոսադրույթներով			540,056						540,056
Անտոկոս	647,982	237,497	220,981	44,047,140	18,054,565	16,539,184	65,033,664	24,599,946	1,994,962
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ	13	-	35,541,049	1,392,977	22,784	42,185	266,857	136,215	92,789
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավելի	-	-	1,197,680	5,851,180	4,309,846	12,386,214	8,232,128	2,108,747	34,085,795
ՀՀ Կենտրոնական Բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	-	-	-	349,797	3,177,574	6,068,147	13,013,362	1,450,809	24,059,689
Հետցման պամանագրեր	-	-	-	5,275	70,255	58,484	5,895,988		6,030,002
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	-	20,519,048					20,519,048
Ստորադաս փոխառություն	-	-	39,186,370	12,396,868	9,848,257	20,463,896	11,830,458	2,128,232	95,854,081
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն				21,725				3,360,424	3,382,149
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր			273,836						273,836
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություն			26,421				2,034,539		2,060,960
Վճարվելիք գումարներ			1,402						1,402
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ			280,380						280,380
Պահուստներ			925,401						925,401
Այլ պարտավորություններ	-	-	61,891						61,891
Հետհաշվեկշռային պամանական պարտավորություններ	-	-	961,140	258,870	518	5,740	-	-	1,226,268
Ընդամենը				5,508,107	700,529	6,721,642	8,569,195	9,048,212	21,499,473
Այդ թվում	-	-	42,914,521	44,910,870	18,106,979	45,704,123	49,575,670		210,260,375
I խմբի արտաքինություն									
II խմբի արտաքինություն	-	-	15,004,087	12,446,325	10,060,828	26,980,803	23,221,052	6,195,894	-
"Խոշոր" պարտավորություններ	-	-	503,572	424,683	248,615	436,718	81,313	-	-
Այդ թվում			13812688		72,275	5,955,780			19,840,743
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով									
Ֆիքսված տոկոսադրույթներով			10101728	4,231,924	101,104				14,434,756
Անտոկոս	-	-	10,764,668	37,412,330	20,193,520	45,916,216	29,443,922	7,597,403	-
Զուտ իրազվելիության ճեղքվածք	-	-	32,818,160	327,416	1,881	5,740	-	-	33,153,197
Այդ թվում	647,995	237,497	(6,612,435)	529,247	(29,630)	(29,122,754)	15,724,851	15,687,949	2,087,751
I խմբի արտաքինություն									
II խմբի արտաքինություն	261,867	161,993	2,453,816	(535,664)	(360,529)	(20,564,328)	8,297,782	7,792,288	208,462
Փոփոխվող տոկոսադրույթների համար	-	-	805,242	(131,143)	(247,989)	(435,381)	(67,172)	-	3,021
Ֆիքսված տոկոսադրույթների համար	-	-	(9,561,672)	(4,231,924)	(101,104)	-	-	-	(13,894,700)
Գուտակային իրազվելիության ճեղքվածք	647,982	237,497	(10,543,687)	6,634,810	(2,138,955)	(29,377,032)	35,589,742	17,002,543	1,994,962
	647,995	885,492	(5,726,943)	(5,197,696)	(5,227,326)	(34,350,080)	(18,625,229)	(2,937,280)	(849,529)

Բանկում առկա չեն կապիտալի մակարդակի նկատմամբ սահմանված ներքին պահանջներ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից բանկերի համար սահմանված է ռիսկով կշռված ակտիվների նկատմամբ 12 % ընդհանուր կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 30,000,000 հազ. դրամ գումարով: Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարել է կապիտալի մակարդակի համար սահմանված նորմատիվային պահանջները:

Ներկայացնում ենք հաշվեկշռային կապիտալի կառուցվածքը.

	Հազ դրամ	
	31.03.2019	31.12.2018
Կանոնադրական կապիտալ	25,635,343	22,266,343
Էմիսիոն եկամուտ/վնաս		
Պահուստներ	7,453,077	7,374,540
Գլխավոր պահուստ	3,000,000	3,000,000
Վերագնահատման պահուստներ	4,453,077	4,374,540
Զբաղիված շահույթ (վնաս)	4,223,013	3,550,947
Ընդամենը կապիտալ	37,311,433	33,191,830

Ներկայացնում ենք ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված հիմնական տնտեսական նորմատիվների հաշվարկման համար կիրառվող հիմնական և ընդհանուր կապիտալները կապիտալի համարժեքության ցուցանիշները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում՝ ըստ ամիսների, համեմատելով այդ ցուցանիշները նորմատիվային պահանջների հետ.

Հազ դրամ							
Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող							
2019թ.	Հիմնական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր Կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և գործառն.ռիսկ	համարժեք.Փաստացի %	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ %
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	26,906,529	6,490,827	33,397,356	200,970,617	2,619,987	14.99	12
Փետրվար	27,000,876	6,639,226	33,640,102	205,658,127	2,607,664	14.79	12
Մարտ	27,492,103	6,412,428	33,904,531	198,991,611	2,842,016	15.23	12
Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող							
2018թ.	Հիմնական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր Կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և գործառն.ռիսկ	համարժեք.Փաստացի %	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ %
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	22,237,931	8,895,172	31,133,103	162,604,603	2,964,793	16.62	12
Փետրվար	22,372,558	8,949,023	31,321,581	164,993,021	2,881,752	16.57	12
Մարտ	22,394,302	8,957,721	31,352,023	167,283,611	2,932,572	16.35	12
Ապրիլ	22,477,933	8,991,173	31,469,106	171,626,878	3,114,747	15.93	12
Մայիս	22,564,866	9,025,947	31,590,813	1,775,993,409	2,895,764	1.75	12
Հունիս	24,486,179	8,024,985	32,511,164	178,105,489	2,931,788	16.05	12
Հուլիս	25,608,927	7,454,226	33,063,153	176,320,294	2,947,230	16.46	12
Օգոստոս	25,832,738	7,611,498	33,444,236	177,374,129	2,849,681	16.63	12
Սեպտեմբեր	25,916,416	7,386,936	33,303,352	182,523,604	2,664,827	16.27	12
Հոկտեմբեր	25,965,103	7,455,384	33,420,487	187,015,180	2,647,373	15.98	12
Նոյեմբեր	26,177,739	7,361,071	33,538,810	190,171,448	2,537,621	15.87	12
Դեկտեմբեր	26,735,335	6,758,956	33,494,291	196,080,641	2,554,422	15.41	12

Ներկայացնում ենք ընթացիկ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի և նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ակտիվների և հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների, անավարտ ժամկետային գործառնությունների ռիսկերի կշիռները՝ ըստ ՀՀ ԿԲ խրհրդի որոշմամբ հաստատատված Կանոնակարգ 2-ի ռիսկի կշիռների.

Հազ դրամ

31.03.2019թ. դրությամբ				
Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	Անավարտ ժամկետային գործառնություններ	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	68,189,726			-
10%	5,032,720			503,272
20%	868,587			173,717
30%	76,674			23,002
35%	3,655,241			1,279,334
50%	2,102,339			1,051,170
75%	1,428,502			1,071,377
100%	82,024,622	4,888,170		86,912,792
110%				-
150%	68,281,829	4,463,921	279,587	109,538,006
Ընդամենը	231,660,240	9,352,091	279,587	200,552,669

31.12.2018թ. դրությամբ				
Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	Անավարտ ժամկետային գործառնություններ	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	65,560,897	234,483		-
10%	3,812,100			381,210
20%	967,429			193,486
30%	310,033		30,728	102,228
35%	3,114,295			1,090,003
50%	1,949,936			974,968
75%	1,477,748			1,108,311
100%	89,319,445	4,762,189		94,081,634
110%				-
150%	60,349,814	5,799,547	145,407	99,442,152
Ընդամենը	226,861,697	10,796,219	145,407	197,373,992

Ներկայացնում ենք ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքի վերաբերյալ բացահայտումներ՝ կատարված ՖՀՄՍ 32 "Ֆինանսական գործիքներ, բացահայտումը և ներկայացումը" պահանջների համաձայն:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը այն գումարն է, որով ակտիվը կարող է փոխանակվել կամ պարտավորությունը մարվել իրազեկ և պատրաստակամ կողմերի միջև "պարզած ձեռքի հեռավորության" գործարքի ընթացքում:

ՀՀ պետական գանձապետական և ՀՀ ԿԲ արժեթղթերի իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշումների հիման վրա:

31.03.19թ. դրությամբ ֆինանսական գործիքի յուրաքանչյուր դասի իրական արժեքի գնահատման ժամանակ Բանկի կողմից օգտագործվել են հետևյալ մեթոդներն ու գնահատումները.

Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական Բանկում.

Այս կարճաժամկետ գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտորեն արտացոլում է նրանց իրական արժեքը:

Հաճախորդներին տրված վարկեր ու փոխառություններ, պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ.

Վարկային պորտֆելի իրական արժեքը կախված է պորտֆելի յուրաքանչյուր դասի շրջանակներում առանձին վարկի վարկային և տոկոսադրույքային առանձնահատկություններից: Վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդի գնահատումը հաշվի է առնում վարկերի տարբեր դասերին բնորոշ ռիսկերը, ինչը հիմնված է այնպիսի գործոնների վրա, ինչպիսիք են տնտեսական այն ճյուղի իրավիճակը, որտեղ գործում է յուրաքանչյուր փոխառում, յուրաքանչյուր փոխառուի տնտեսական իրավիճակը և ձեռք բերված երաշխիքները: Հետևաբար վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդը այն զեղչի ճշգրիտ գնահատականն է, որն արտացոլում է վարկային ռիսկի ազդեցությունը:

Ներգրված միջոցներ բանկերից ու այլ ֆինանսական կազմակերպություններից.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

Հաճախորդների ավանդներ և բանկային հաշիվներ.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

31.03.19թ. դրությամբ բանկը չունի այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքը գերազանցող գումարով:

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

31.03.19թ. դրությամբ բանկը գրավադրված ակտիվներ չունի

31.03.2019թ. դրությամբ առկա չեն գրավ ընդունված ակտիվներ, որոնք բանկն իրավունք ունի վաճառել կամ նորից գրավադրել հաճախորդի կողմից պարտավորությունների չկատարման, խախտման բացակայության դեպքում:

Ներկայացնում ենք բանկի կողմից գրավ ընդունված ակտիվները և երաշխավորությունները իրենց համապատասխան վարկային ներդրումների հետ, առանց հաշվի առնելու պահուստի գումարները.

Հազ. դրամ

Գրավի տեսակ	31/03/2019		31/12/2018	
	Վարկի գումար	Գրավի գումար	Վարկի գումար	Գրավի գումար
Անշարժ գույք	54,280,745	217,481,709	52,497,463	210,104,952
Ավտոմեքենա	1,224,861	6,149,310	1,306,453	6,192,910
Սարքավորում	1,317,846	6,308,655	1,181,078	5,967,455
Պատրաստի արտադրանք	2,372,328	8,262,298	1,663,811	5,188,986
Երաշխավորություն	47,235,158	218,211,525	40,330,800	197,344,316
Երամական միջոցներ	1,005,588	1,428,029	556,889	964,047
Ոսկյա իրեր	10,201,049	12,423,708	9,417,962	11,398,065
Այլ արժեթղթեր	92,899	391,551	287,512	773,543
Այլ գրավ	14,597,058	23,521,076	13,896,413	22,179,624
Գրավ առկա չէ	2,935,766		14,094,449	
Ընդամենը	135,263,298	494,177,861	135,232,830	460,113,898

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Բանկի վարչության նախագահ

Ա. Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մ. Ոռոդսյան